

DARBININKAS

LVI NO. 36

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, GEGUZIS - MAY 19, 1971

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Prez. Sadato šamokslininkams nuversti nepavyko

Kairas. — Kai prieš 8 mėnesius mirė liaudies draugu laikomas arabiško stiliaus socialistas bei diktatorius Nasseris, išvaldęs kraštą 18 metų tvirta ranka ir dramatiškai besireiškiančia asmenybe, nebuvo likę panašaus asmens jo vietai užimti. Pulk. Sabry, kuris galėjęs mirusiajam šiek tiek bent temperamentu prilygti, tuo metu didesnio autoriteto neturėjo, nes dėl intrigų prieš Nasserį buvo nuo valdžios centro nušalintas. Todėl reikėjo organizuoti vyriausybę ne aplink stiprų asmenį — diktatorių, bet tik aplink tokį, kuris galėtų būti tik ryšininkas, bet negalintis iškilti kaip visagalintis diktatorius.

Tokių buvo manoma esant Sadatui, Nasserio pasirinktas nieko nereikšiančias viceprezidento vietai. Jis ir buvo pasirinktas tuo laikinu ryšininku, tol, kol visos 3 Egipto politinė jėga disponuojančios grupės — karininkų, politinė policija ir propagandos-informacijos aparatų vadovybė — galės susitarti dėl savo kandidatų naujai krašto vadovybei sudaryti. Bet pereinamojo laikotarpio naktį visi šamokslininkai sužinojo, kad jų apskaičiavimai ir nuomonės apie Sadatą buvo klaidingos. Sadatas iš anksto buvo patvirtęs apie jo rengiamą sukilimą ir be triukšmo susodinęs už groty atspiekti.

Ryškėja, kad šamokslas vadavo buvo pulk. Aly Sabry, laikomas vieninteliu Maskvos draugu Kairo politiniame apa-

Dabar turės veikimo laisvę, nes pats parinko pareigūnus

rate. Jo grupėje aiškiai buvo karo ministeris gen. Fawzi, vidaus ir propagandos ministrai, kurių žinioje yra abi policijos rūšys ir spaudos bei kitokių propagandos priemonių kontrolė. Buvo pasitelkta ir vienišos krašte esančios politinės partijos vadovybė bei grupė parlamento narių. Visi turės pereiti per tarybų masinę, bus teisiami, nebent kas

Prez. Sadatas

nors padarytų kitą sukilimą jiems išlaisvinti. Sadatas šiandien pašalino iš visur įtariamuosius ar kitaip nepageidaujamus, sudarė naują vyriausybę pasirinkdamas narius savo nuožiūra, bet ne grupių pasiūlymu, kaip yra buvę pirmąją vyriausybę sudarant. Premjeru liko tas pats senas Egipto politikas ir diplomatas, kuris yra prieš naują karą su Izraeliu.

Niekad niekas neabejojo, kad Sadatas gana greit geru ar prievarta turės pasitraukti, bet dabar jau nuostabu, kad šamokslas nepasisekė. Spaudimo prieštarnis buvo ir vidaus ir užsienio politika, ir jos visos šamokslininkų buvę įvairiai panaudotos savo planams paremti. Buvo asmeni-

nės ambicijos, vienos grupės linkimas į Vakarus, kitos į Maskvą, vienos noras bylą su Izraeliu sutvarkyti karu, kitos — diplomatinėmis derybomis. Žodžiu, pagrindinių šios dramos aktorių motyvų šamokslininkauti buvo daugiau kaip vienas.

Bet šamokslininkų planų vykdymą paskubino šie draus prez. Sadato pavaiškėjimai: pasiūlymas Izraeliui padėti atidaryti Suez kanalą tam tikromis sąlygomis, pažadas laikytis paliaubų nors ir be formalios išpareigojimo per J. Tautas, federacijos sudarymas su Libija ir Sirija, galop draugiškas Amerikos valstybės sekretoriaus Rogers priėmimas Kaire ir tariamasis su juo dėl Egipto-Izraelio taikos suorganizavimo.

Federacijos sutarties pasirašymas buvo pasirinktas pirmą proga Sadato vadovavimui kritikuoti. Aly Sabry vadovaujant Sadatas buvęs nepaprastai žiauriai pultas parlamento ir partijos vadovybės uždaruose posėdžiuose. Pats Sadatas, pranešdamas tautai per radiją ir televiziją apie šamokslą organizavimą, pasakė ir tai, kad kritika buvo žiauri ir nekultūringa, kad šamokslas pasirašymas buvęs palaikytas Egipto reikalų išdavimu, tuo tarpu kai tikslas buvo tik sustiprinti Egipto karinę strategiją derybose su Izraeliu. Po tos kalbos prasidėjo masinės demonstracijos Sadato naudai, nes žmonės suprato, kad Sadatas yra kaip tik toks prezidentas, kokio Egipto žmonės reikia.

Jeigu tas demonstracijos kas nors iš šalies paskatino, tai štai tik liudija, kaip sumaniai Sadatas apgynė nuo šamokslininkų savo pozicijas. Bet daugiausiai jam simpatijų surinko atviras šamokslininkų darbų atpasakojimas ir įsakymas sudeginti visas žinias, kurias slaptoji policija surinko telefoniniais pasikalbėjimais mechanikomis priemonėmis užregistruodama.

— Paulius VI paskelbė gegužės 14 apaštališką laišką dėl krikščionių dalyvavimo naujos bendruomenės kūrime. Bus pasisakoma ūkiniais, socialiniais, kultūriniais ir politiniais klausimais. Tai laiškas, adresuotas Kanados kardin. Roy, kuris pirmininkauja pontifikalinei komisijai ryšiams šiais klausimais su J. Tautom palaikyti.

— J. Tautų tarpininkas dr. Jarringas netikėtai sugrįžo iš Maskvos į New Yorką žydų arabų derybų tvarkyti. Kas lėmė jo sugrįžimą, nieko neskelbiama. Tik žinoma, kad jau pradėjo kontaktus su Egiptu, Jordano ir Izraelio atstovais.

— Geležinkelių iešmininkų unija paskelbė streiką ir sustabdė geležinkelių eismą visame krašte. Kongresas paprašytas nutarti, kad streikas būtų nutrauktas.

— Turkijoje žemės drebėjimas, pradedant 1966 metais, kasmet nusiaubia kurį nors Anatolijos vietą. Pernai sugriovė Gediz miestą, šįmet veik tuo pačiu metu pavertė griuvėsiais Budur miestą prie Egėjo jūros, kur pilna ežerų ir opiumui auginamų aguonų laukų.

Argumentai gal geri, bet laikas blogas Pastanga silpninti Nato santarvę

Washingtonas. — Pereitą savaitę drama prasidėjo ne tik Kaire prie Nilo, bet ir Washingtono prie Potomaco.

Ilgokai tylėjęs senato demokratų partijos vadas sen. Mansfield atnaujino savo seną sumanymą priversti prezidentūrą žymiai sumažinti Amerikos karines pajėgas Europoje, kurios ten yra Atlanto pakės tikslų tarnyboje. Ir tai sukėlė seniai rusenantią Nato fronto krizę.

Tą akciją jis buvo pradėjęs prez. Johnsono administracijai valdant atskiros rezoliucijos pavidale, bet jos iki balsavimo niekas nedastumdavo — ją vis palikdavo pakabinant kaip kokią baidyklę, kad primintų prezidentui, jog klausimas nėra pasibaigęs, kad yra atėjęs laikas, jo manymu, peržiūrėti Amerikos politiką Nato atžvilgiu.

Bet rezoliucija-baidyklė neveikė: prez. Johnsonas nekrepė į tą išėjimą jokio dėmesio, gi prez. Nixonas savo užsienio politikos apžvalgoje ir perspektyvoje vasario mėn. pareiškė, kad JAV savo karines pajėgas Europoje padidins ir pagerins, bet jokių būdų nemažins. Tai paskatino sen. Mansfieldą savo pastangas kitu būdu atnaujinti.

Pereitą savaitę senatorius prikabinęs prie karinės prievolės pradžios istatymo projekto nieko bendro su tuo istatymu neturintį priedą, kuris, jei jo nebūtų nubrauktas tolimesnėje istatymo svarstymo eigoje, išpareigotų prezidentą iki šių metų galo sumažinti JAV karines pajėgas Europoje 50 proc.

Kadangi prezidentūros ryšiai su kongresu dabar yra labai blogi, nes kongresą valdanti de-

mokratų partijos dauguma prezidentūrą totališkai ignoruoja, todėl apie rengiamą staigmeną prezidentūra nebuvo painformuota. Tik dviem dienomis pralinks prezidentūra tegalėjęs pradėti organizuoti pagalbą nuo sumanymo pravedimo senatą atkalbėti. Pagalbos buvo šauktasi pas tokius demokratų ir respublikonų senosios gdynės šulius, kaip Dean Acheson, John McCloy, George Ball, H. C. Lodge, Lucius Clay, buv. Nato vyr. vadai generolai Gruenther, Norstad ir Lemnitzer. Jie buvo paprašyti ir sutiko veikti asmeniškai senato narius, patardami priedą atmeti. Rezultatai turėtų būti žinomi neilg-truks.

Valstybės sekretorius Rogers senato užsienio komisijoje pradžioje dabar to klaidos nepadarė, prez. Nixonas specialiu pareiškimu tą sumanymą pavadinęs "istorinės apimties klaida" ir tam savo pareiškimui sutvirtinti netikėtai gavo paties Brežnevo paramą. Sio dalyvavo Gruentherio kompanijos susirinkime ir ten sakdamas kalbą užsiminė, kad Maskva yra pasirengusi kalbėtis dėl abipusio karių pajėgų sumažinimo Europoje. Nato taryba seniai tokį sumanymą yra išskūsi ir pažadą seniai davusi derybas bile kada pradėti, bet Maskva tik dabar taip aiškiai tuo reikalui teatsiliepė. Todėl dabar, kada Maskva pasiskelbė jau norinti tuo reikalu kalbėtis, Nato valstybėms pradėti Europoje vienašališkai mažinti savo karines pajėgas dar prieš derybų pradžią, būtų ne tik didžiausia klaida, bet niekaip nepateisinama beprotybė. Todėl reikia tikėtis, kad sen. Mansfield pamirš savo partines ambicijas ir paklausys praktiškesnių už save diplomatų patarimų.

Boikotas ir kitam Nixono projektui

Washingtonas. — Prez. Nixonas buvo sudaręs labai rimtą komisiją, užsienio kraštams teikiama ūkinei pagalbai pastudijuoti, nes jaučiama, kad šita sritis jau reikalinga reformų. Studija išėjo labai gera ir praktiška.

Prezidentas ją pasiuntė kongresui su reformos pravedimui reikalingais istatymų projektais. Ją pristatė kongreso komisijoms patį studijos vadovą, vienas žymiausių krašto finansininkų ir ūkio žinovų, bet toli nenuėjo — atstovų rūmų užs. reik. komisija apsisprendė, kad šioje sesijoje nebeliks laiko klausimui svarstyti, todėl atidėtinai į kitą kongreso sesiją. Gi kitiems biudžetiniams metams nutarta palikti senąjį istatymą ir paskirti tiek pat pinigų, kiek buvo paskirta baigiantiems metams. Tai reiškia, kad klausimas bus nustumtas į rinkiminius metus, kurie visada labai nedarbingi, nes dažnai trūksta kvorumų balsavimams praveisti.

— Per pirmą šių metų ketvirtį Amerikos užsienio mokėjimų balansas vėl su dideliu deficitu. Jam imta rūpintis, kad ta bėda reikia radikaliai susirūpinti.

Lietuvių Fondo JAV rytinio pakraščio konferencijos dalyviai International viesbuty, prie Kennedy aerodromo, gegužės 15.

500 metų kaip gimė Albrechtas Duereris Vokietija švenčia sukaktį kultūriniais darbais

Šį penktadienį sueina 500 metų nuo renesanso dailininko tapytojo ir graverio Albrecht Duererio gimimo. Jis gimė 1471 gegužės 21 Niuremberge, Vokietijoje. Šis miestas Viduramžių laikais buvo vienas žymiausių to meto tapybos meno centrų.

Jo tėvas buvo auksakalys, pas kurį jis pradėjo mokytis bet jau 15 metų sulaukęs išvyko į Colmarą pas Martyną Schongauerį mokytis graviruoti ant vario plokščių. Iš ten patraukė į Italijos Veneciją, kur susitiko su itališkuoju renesansu.

Grįžęs atgal į gimtąjį miestą greit pagarsėjo kaip portretų

tapytojas. Turėjo daug užsakyimų, buvo išrinktas miesto tarybos nariu. Tai reiškia, kad jis jau buvo išjungęs ir garsio miesto piliečių eiles. Apie 30 savo amžiaus metus jau buvo subrendęs dailininkas ir pradėjęs greitai garsėti. Savo didžiausią to meto kūrinių "Keturi apaštalai" padovanojo gimtajam miestui.

Apie 1520 iškeliavo į Olandiją, kur nutapė savo garsiausius portretus ir religinio meno kūrinius, už ką buvo laikomas lygiu to meto didiesiems italų dailininkams, nors jo kūrinių išlaikė vokiškojo renesanso charakterį. Duereris laikomas didžiausiu vokiškojo renesanso menininku. Jo laikotarpis gimtajame mieste vadinamas Niurembergo "Aukso amžiumi", nes tuo pat metu tame mieste gyveno humanistas Melanchtonas ir Pirckheimeris, poetas Hans Sachs, skulptoriai Adams Kraft ir Veit Stoss.

Vokietija švenčia tą sukaktį Duererio darbų parodomis, paskaitomis, naujų muziejų atidarymu, senųjų atnaujinimu ir praplėtimu, Duererio namų Niuremberge muziejumi paverimu. Viskas vyksta šūkiu — Duererio įnašas Europos kultūrai.

— Už Ugandos nuverstą prezidentą Milton Obote įdavinį į vyriausybės organų rankas paskirta 140.000 dol., premija kuri bus išmokėta kokia tik pagausinama valiuta ir kurioje tik norima vietoje. Jo sugrįžimas reikalingas ryšium su pradėtu tarybų derybų dėl vieno generolo nužudymo ir valstybės išdo apvaginėjimo.

Duererio tapytas motinos portretas

Anomis 1940-41 metų okupacijos sukilimo dienomis

(2)
POGRINDŽIO VEIKLOJE:

Kas atsitiko, profesoriau, kad jūs tapot vienu iš Lietuvos pogrindžio vadų? — teiravosi dr. Padalis kongresinio komiteto apklausinėtojai.

— Dėsciau Vilniaus universitete. Buvau tada jaunas, vos 27 metų. Vieną sekmadienį, po pamaldų, priėjo prie manęs lietuvis karininkas. Tai buvo 1940 metų spalio antroje pusėje. Karininkas paklausė, ar aš pažįstas tokį ir tokį asmenį. Jo suminėtas asmuo buvo labai geras mano draugas, ir aš atsakiau — taip. Karininkas tada paaiškino: esąs tas asmuo negalįs pats manęs viešai susitikti, nes gali sekti ir patirti, kad mes asmeniškai pažįstami. „Dėl to prašau pasitikėti manim, kaip ir mes jumis pasitikime, ypačiai, kad mačiau šiandien jus viešai prie komunistų“.

Taip, jis pasitikėj manim ir atsargiai užsiminė, kad pradėdamas organizuoti rezistencinį sąjūdį; ar aš sutiksiu tuo reikalu pasimatyti su anuo asmeniu neviešai? Paprasčiau, kad leistų man vieną dieną pagalvoti. Kitą dieną susitikom miškely netoli Vilniaus. Taip aš tapau rezistencinio sąjūdžio organizacinio komiteto nariu.

Mes planavome, kaip palaikyti žmonių viltis, kad išsilaisvinimas ateis. Norėjome duoti jiems kuo daugiau tikslinės informacijos apie įvykius Lietuvoje ir užsieniuose. Informavome žmones, kaip jie turėtų laikytis. Buvo sudarytas teismas spresti likimui pataikaujančių okupaciniam režimui ir įduodančių lietuvių. Paskiau prisidėjo dar vienas uždavinys — paruošti sukilimą. Klausydamiesi užsienio radijo, daugiausia Londono BBC, pasida-

DR. PRANAS PADALIS

Sueina 30 metų nuo lietuvių tautos sukilimo prieš sovietinę 1940-41 metų okupaciją. L. Bendruomenės vadovybė ir Vli. kas paskatino sukilimo sukaktį kuo gausiau minėti, kad būtų parodyta, jog lietuvių tauta buvo ne tik kankinė — pavergimą, apiplėšimą, deportacijas pakėlus, bet ir kovotoja — savo nepriklausomybės siekianti

ir kraujo aukas už ją dėjęsi. Ano meto kaleidoskopinius vaizdus čia paimame iš prof. dr. Prano Padalio „Liudijimo Kongreso komitetui 1953 m. gruodžio 8 dieną (Baltic States Investigation. I. 332-353 pusl.). Liudijimo faktus sutraukiam ir sugrupuojam pagal istorišką įvykių eigą.

rėm išvadą, kad atmosfera tempiasi ir kad reikia organizuoti mažas karines grupes visame krašte.

Galėtumėt pasakyti apie tos pogrindinės organizacijos struktūrą?

— Paradoksu gali rodytis, kad mes pasekėm komunistų partijos taktiką ten, kur jie veikia nelegaliai — jie veikia 3-5 asmenų grupėm. Mes organizavomės grupėm po tris. Ne daugiau kaip po tris. Pradžioje mažesniuose miestuose. Sudarėme ryšius su tom grupėm. nesiimdami jokios karinės akcijos. Norėjome sulaukti tam tinkamo momento.

Man buvo pavesta būti politiniu patarėju prie karinio štabo. Aš rinkau politinę informaciją iš Londono ir Vokietijos radijų; palaikiau ryšius su buvusiais politiniais veikėjais, kurie dar buvo nesuminti; teiravausi jų vertinimo padėčiai ir visus surinktas žinias bei vertinimus perduodavau kariniam štabui. Tokis buvo mano uždavinys.

Ar jūsų pogrindžio organizacija turėjo žinių apie artėjančią karą?

— Mes turėjome labai patikimą informaciją per savo kanalus iš užsienio. Pagal tą informaciją karas buvo laukiamas tuojau. Buvo žinios, kad

turįs prasidėti gegužės vidury. Bet tuo metu neprasidėjo. Dėl to buvom nusivylę, priblokšti, bet pasirengimų nesustabdėm.

Mes rūpinomės parankioti ginklų, ar jų kokiais nors būdais įsigyti. Nors Sovietai, okupavę Lietuvą, tuojau įsakė suvesti visus turimus ginklus, bet ne visi tai padarė. Tačiau tie likę ginklai tebuvo lašas. 1941 metų pradžioje — tiksliai datos ir šiandien dar nenoriu sakyti — buvo išvogta ginklų iš Vilniaus milicijos sandėlio. Buvo laimėta apie 500 rankinių granatų ir tam tikras kiekis kapsulių. Aš nedalyvavau toje akcijoje, bet aš buvau parašytas surasti vietą išvogtom granatom suslėpti. Laikiau jas kambary, kuris buvo mano žinioje. Sovietų saugumas tik vėliau apsižiūrėjo, kaip matyti iš saugumo dokumentų, kurių jie nespėjo pasiimti ar sunaikinti. Vogimą pastebėjęs. Gladkovas apkaltino milicininkus ir aštuonis suėmė.

Čia dr. Pr. Padalis nurodė, kad tas dokumentas buvo rašytas 1941 balandžio 7, pasirašytas saugumo komisaro Gladkovo. Apklausinėtojų pageidavimu, to dokumento dalį liudininkas paskaitė (Gladkovo raštas pridėtas prie apklausinėjo bylos).

Ar galite pasakyti, kaip jūs galėjote suslėpti tuos 500 granatų?

— Aš jas laikiau, sakytai, paprasčiausioje ir labiausiai matomoje vietoje — pečiuje, aukštame pečiuje, su gausia ornamentacija. Atrodė, kad jis skirtas pastatui apšildyti, bet jis nebuvo kūrenamas. Niekas, net mano artimiausias draugas, nežinojo apie tas granatas. Težinojau aš ir tie, kurie jas atgabenė. Nežinojo ir niekas iš tų, su kuriais aš turėjau ryšį.

Galiu pridėti, kad sovietinis saugumas, patyręs apie ginklų išvogimą, 1941 balandžio 7 išleido vieną ir paskui antrą įsakymą, kad visi milicijos vienetai, visi kariniai vienetai, visi pagelbiniai milicijos vienetai sustiprintų budrumą ir užkirstų kelią lietuvių sukilimui. Raštuose ypačiai buvo kalbama apie galimas riaušes Gegužės pirmąją. Aš pats mačiau tą dieną gatvėse patruliuojant šarvuotus ir tankus. Antrame savo balandžio 7 dienos rašte Gladkovas įsakė vietiniam saugumo skyriui raportus apie pasirošimus Gegužės pirmąją pristatyti kas trys dienos, o nuo balandžio 27 dienos kas dvi valandas.

Toliau aš krašte išplitusią rezistencinę nuotaiką liudininkas dr. Padalis teigė:

— Atokesnėse vietovėse negalėjome sukontroliuoti savo grupių, ir jos kai kur pradėjo ginkluoto pasipriešinimo veiksmus birželio 17, kai vyko masinės deportacijos. Kai kas žuvo, kiti pasitraukė į miškus. Žuvo ir NKVD pareigūnų. Apie tai kalba ir saugumo išlikę dokumentai.

Mūsų vyriausybė buvo sukomplektuota slapta jau balandžio mėn. Ir man buvo skirtas uždavinys susirūšti su atskirais vyriausybės numatytais nariais, jei sukilimas pavyks.

Kai 1941 birželio 23 mes paėmėm radijo stotį Kaune, tai paskelbėme Lietuvos vyriausybės narių pavardes, paskelbėme atsisaukimą į visą kraštą sukilimui. Atsakymas į tai buvo spontaniškas. Žmonės ėmėsi ginklo gaivališkai. Pažymėtina, darbininkai, fabričių darbininkai, organizavo apsaugą savo fabrikams nuo sovietinių pastangų juos susprogdinti.

Sovietinė propaganda skelbė, kad sukilimas esąs paruoštas Vokietijoje ir tai esanti dalis Vokietijos pasirošimo karui. Mes betgi neturėjome jokio ryšio su Vokietijos valdžia. Priešingai, kai per savo šnipus Vokietijos valdžia patyrė, kad mes ruošiamės sukilimui, vokiečių šnipai informavo NKVD apie mūsų vadovaujančius asmenis. Ir jų kiti kurie buvo suminti dar prieš prasidedant sukilimui.

Visai staigmena buvo Vokietijos valdžiai Lietuvos vyriausybės paskelbimas. Ji įsakė savo karinei vadovybei Lietuvoje neturėti ryšių su laikinąja vyriausybe, neparemti jokių vyriausybės veiksmų. Priešingai — jos veikimą siurinti. Vyriausybės veikimas buvo užgniauztas. Prieš tai Vokietijos valdžios organai stengėsi mus įtikinti pasilikti Vokietijos valdžios kontrolėje. Mes atsisakėm būti kvilingais, ir tada laikinosios vyriausybės veikla prieš jos valią buvo užgniauzta Vokietijos paskirto generalinio komisaro Lietuvai. Tai buvo 1941 rugpjūčio 1, vadinasi, po šešių savaitių nuo Lietuvos vyriausybės paskelbimo.

(Toliau — ką sako sovietiniai dokumentai apie rezistencinius reiškinis visoje Lietuvoje).

Batuno 5 metų sukaktis

Batun, organizacija siekianti Baltijos valstybių klausimą kelti Jungt. Tautose, gegužės 8 minėjo penkerių metų sukaktį.

Posėdis įvyko New Yorke, "New Yorker" viešbutyje. Pirmininkavo Batun direktorius antrinkas prel. J. Balkūnas. Sukaktuvinį posėdį atidarė ligšiolinis vykd. pirmininkas Kest. Miklas, invokaciją sukalbėjo kun. N. Trepša. Platų pranešimą apie Batun veiklą pateikė organizacijos prezidentas estas dr. Heino Ainsas.

Posėdyje priimta metų sąmata (18,000 dol.), apsvastyti pasiūlymai imanomu būdu pasauliui, ypatingai per J. Tautose dalyvaujančių valstybių misijas kelti Baltijos valstybių likimą.

Batun pasveikino Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis. Estų Taut. tarybos vadu sveikino Ants Pallops. Raštu gauta visa eilė sveikinimų.

Į Batun vadovybę — tarybą iš lietuvių įrinkti, — K. Miklas, E. Kulber ir Vyt. Jurgėla (antrinkais: prel. J. Balkūnas, D. Bulgarytė ir J. Budrevičius), iš latvių: N. Trepša, I. Rupners ir dr. U. Blukis, iš estų — V. Vinkman, A. Juriado ir R. Virkmaa. Vėliau jie pasiskirstė pareigoms: Batun prezidentas — K. Miklas (jis lig

(nukelta į 3 psl.)

SPARTA — Rašomos mašinėlis (v. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. SVELSKIS — lietuvis advokatas — 87-26 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS ir JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaigos atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. 94-08 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421 ir 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. 11211; tel. 384-4952.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Aprauidimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investavimas. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadienis iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom primate užsakymus vestuvėms ir pobūvims. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — importuotos ir vietinės Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovosms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsakykite ir įsitikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda baltai (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. Kartojama sekmadieniais, nuo 3 iki 4 val. p.p., 97.9 meg. FM bangomis. Direktoriaus dr. Jokūbas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565.

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. vak. WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį. Dr. prof. dr. Jokūbas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WBBF 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezyas, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11378.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, PA. 19123; PO 5-0832.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, PA. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBBM 15.7 sekmdienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų Melodijų radio valanda, WMZK-FM, banga 98 mc., pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550 arba Briedis Realty tel. 883-5244.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Vištinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubu valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127.

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12 - 12:45 val. p.p. Liet. Radijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviškam rajone — LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

— Gėlės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

DAIŲ ŠVENTĖ CHICAGOJE

EKSKURSIJOS:

New Jersey lietuviams iš Newarko aerodromo
New Yorke lietuviams iš La Guardia

United Airlines ar TWA reguliariais skridimais. Grupės išvyksta kartu liepos 3 d. Grįžti kiekvienas gali individualiai savo pasirinktu laiku — be jokio pridėtinio mokesčio.
• Kaina: suaugusiems 89.00 dol.; vaikams nuo 2 iki 12 m. 44.50 dol.; kūdikiams žemiau 2 metų nemokamai.
(Visi takslai įskaityti)

Registruotis:

LITO
Kelionių Biuras

94-10 Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421
Tel. (212) 847-5522

Naujoji Batuno vadovybė tuoj po konferencijos gegužės 8 susirinkusi pirmam posėdžiui. Iš k. į d.: estas V. Vinkman — direktorius specialieji reikalams, K. Miklas — naujasis prezidentas, latviai — dr. U. Blukis — sekretorius, kun. N. Trepša — viceprezidentas, I. Rupners — vykd. pirmininkas, R. Virkmaa — finansų tvarkytojas, D. Bulgarytė — direktorė antrinkė, estas A. Juriado — viceprezidentas ir H. Kulber — direktorė specialieji reikalams. Nuotr. V. Mažello

BATUNO 5-tos metinės konferencijos gegužės 8 dalis dalyvių ir svečių. Pirmoj eilėj iš k. į d. prel. J. Balkūnas — pirmininkavęs šiai konferencijai, Kinijos ambasadorius prie JT min. Daniel Yu-Tang Lew, Batuno prezidentas K. Miklas, p. Aguilera, H. Miklienė ir Kubos egzilinės vyriausybės narys Mario E. Aguilera. Nuotr. V. Mažello

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS
 Eina nuo 1915 metų.
 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
 Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
 Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
 Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
 when published weekly.
 Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
 Straipsniai ir korespondencijos redakcijai taisyti turi būti pateikti ne vėliau kaip
 savaitę prieš pasirodymą. Pavarde parašyti straipsniai nebūtinai
 išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Žiburiai Brooklyne

Brooklynas pereitą savaitę pajuto ypatingą kūrybinį judrumą. Tarp eilės porengių labiausiai dėmesį patraukė šeštadieninių mokyklų šventė, kurioje dalyvavo ir kaimyninės mokyklos nuo Washingtono iki Worcesterio.

Mokytojų, mokinių ir tėvų čia parodytas aktyvumas, rūpestingas pasiruošimas sustiprino viltis ir drauge ištikinimą, kad šis mokyklinio jaunimo lietuviškas šventinis, lietuviškos sąmonės, diegimas ir bendruomeninio jausmo ugdymas iš visų darbų yra pats pagrindinis tarnavimas Lietuvai ateitai.

Stebėdamas šeštadienį mokyklų vedėjų sąrašą, prisimeni "ratelio mokyklą", kur vaikus skaityti mokė moterys. Visą čia suvažiavusių mokyklų vadovavimą šiuo tarpu neša išimtinai taip pat moterys mokytojos.

*

Šviesaus žiburio įspūdį paliko Lietuvių Fondo balius ir konferenciją. Čia turėjai patikėti, kad nedidelis žmonių skaičius gali sudėti dideles sumas visuomeniniam reikalui. Nors šiemet pragyvenimo sąlygos pablogėjusios visoje Amerikoje, žmonės pinigą dar yra ir pasiryžimo aukoti yra, jei tik organizatoriai parodo nuostatus uolumo ir mokėjimo prie žmonių prieiti.

Prisimenant aną mokyklinę šventę, galima būtų pagedauti, kad L. Fondas, atrinkdamas reikšmingus darbus, ypatingą paramą nukreiptų į mokyklinio bei priešmokyklinio amžiaus vaikams tinkamų knygelių organizavimą. Čia mūsų ateitis.

*

Ne vaikams, jau suaugusiems skaitytojui ypatingi žiburiai — eilė vertingų knygų. Jos skirtos visiems lietuviams, bet kaip tyčia Brooklyną pasiekė dau-

giausia pereitą savaitę. Tarp jų ypatingo dėmesio vertas monumentalus prof. Juozo Ereto veikalas "Kazys Pakštas" — monumentalesnis ir elegantiškesnės formos kaip to paties autoriaus veikalas apie prof. Stasį Salkauskį.

Tom pat dienom gautas taip pat didžiulis (640 puslapių) dr. Antano Kučo veikalas "Amerikos lietuvių istorija".

Jei Londono leidykla "Nida" kasmet lanko mus savo literatūrinio metraščių "Pradalge", tai dabar gauta "Septintoji pradalgė".

Nelietuviškai skaitantiems informaciją apie Lietuvą kitados davė prof. V. S. Vardžio redaguota "Lithuania Under the Soviets". Dabar atėjo žinia, kad ta knyga jau išspauduota.

Nelietuviškai skaitantiems informacijos apie kai kuriuos lietuvių rašytojus egzileje duoda 1970 m. išleista, bet tik prieš porą savaičių redakciją pasiekusi prof. Rimvydo Šilbajorio knyga "Perfection of Exile" — apie 14 rašytojų. Dėl šios knygos spaudoje buvo aštriai susikirsta: esą Lietuvių Fondas neturėtų finansuoti vienašališkos rašytojų atrankos...

Žinoma, gali būti nuomonės skirtingos dėl tos atrankos ir jiems skirtos vietos (pvz. Mac kui 33 pusl., Bradūniui 17), bet kiekviena kūryba ir jos nušvietimas tam tikra prasme yra subjektyvi. Neturėtų betgi nuomonės skirtis, kad nelietuviškai skaitantiems ir ši knyga yra žiburys apie lietuvių rašytojus.

*

Kultūrinių įvykių telkinys atrodė lyg pavasarinė įtampa, po kurios ateis vasarinis atoslūgis. Dar prieš jį Brooklynas manifestuos savo patriotinį visuomeninį sentimentą — minėdamas 30 metų nuo 1941 metų sukilimo.

Iš šalies stebint, atrodo, kad tai beprasmiškas ir beikslus tragedija. Geriausias žmogus, gaudydamas orą, degančių, patinusių kūnų aplink išmeigtas vienis, kaboją ant kryžiaus. Galingiausios pasaulio valstybės karys, kietai suėmęs sviedžiamos ieties kotą, stovėjo sragyboje.

"Dieve mano, Dieve mano!" šaukė auka. Atokiau stovėdami, žmonės nervingai sujūdėjo.

Vaidas žmogaus, kuriame Dievas buvo patikėjęs aukščiausia tiesą ir gėrį, miršančio šlykščiausia įsivaizduojama mirtimi, buvo klaidus. Buvo kažkas beprotiško. Kaipgi tai galėjo atsitikti? Ką gi padarė šis žmogus?

Ar tai reiškia, kad pati egzistencija yra bepročiškas namai, samoningai naikina visa, kas kilniausia ir gražiausia, tačiau atmetama kaip beprasmiškas niekis, ar kad patioje kančioje yra pažadas ir likimo paslaptis?

"Nėra kito kelio, priimant gyvybę, kaip tik priimti kryžių", teigia bibliistas John Knox. "Taip pat nėra gyvenimo, paneigiant kryžių".

Žinoma, jūs galite sakyti, kad taip nebūna, jog būtų užmuštas nekaltas, jog patikimas būtų kojomis sutryptas; tačiau tai naivu, priešinga tam, ką dienos spauda praneša savo skiltyse.

Baisūs dalykai kartojasi: tie tragiški reiškiniai susitelkia kryžiuje ir pasiekia žmogiškos būties viršūnę.

Kaip ir visi pagrindiniai dėsčiai, jie būna apgaubti paradokso.

Jie parodo atvirai tas sunkenybes, nedorybes, katastrofas, liguistumus ir žodžių išnaudojimą net ir tuomet, kada jiems priešinamasi ir per juos žmogus pasiekia didžiausių laimėjimų.

Teologas Daniel Day Williams teigia, kad krikščionybė pripažįsta, jog kentėjimai gali turėti pozityvią naudą. Dabar ties kultūrinis požiūris tam yra priešingas, ir žmonės stengiasi panaudoti prieš kančią apsimarinimą, bėga nuo jos; bet tai išsukimo patologija. Tai aiškų apsigavimą ir žlugimą. Joks idealas nebuvo pasiektas be kovos; jokia tikra reforma nebuvo niekada įvykdyta, jokios sienos nebuvo atidarytos, joks tiltas nebuvo pastatytas, jokia liga nebuvo nugalėta be įtampos, kieto darbo, kliūčių, nepasisekimų. Iš įskaudintų ir karčių juodojo žmogaus nusivylimų išaugo šiame krašte platinės žmogaus teisės. Iš streikininkų dažnų apsimučių miestais seniau išdygo didesnė lygybė darbe. Per beginklį, besimeldžiančių, eilę po eilės, indų lavonus, nepaisant anglų policininkų plieninių virbų smūgių, išaugo Indijos nepriklausomybė.

"Be gvojo kryžiaus gyvenimas yra miręs", skelbė Mahatma Gandhi, Indijos pasyvaus pasipriešinimo vadas. Nors ir nekrikščionis, jis gerbė Jėzų

Keista, kad kančia skaudžiausiai dažnai paliečia pačius geriausius. Šis smūgis skaudžiausiai pasireiškė Jėzaus nužudyme.

Atvestas į galvos pavidalo kalvos pačią viršūnę, plaki-

GEORGE W. CORNELL

ir laikė kančią tikro tikėjimo šaknimi.

Tam reikalinga "drąsa, susidūrus su dviprasmiškumais ir ryšiomis klaidomis", tvirtina kitas teologas, Paul Tillich. Net ir deimantas negali būti nublizgintas be nuotrupų, nei smuikas padarytas be didelės pastangos.

Tačiau modernus nusiteikimas atmeta (kančios) idėją. Prabangoje išaugusieji siekia greito pasitenkinimo; jeigu būna atmeti, jie nepatenkinti pasitraukia iš visuomenės, užsidauro savo privačiame narkotikų klube arba bendrose iškylose (pasivažinėjimuose motociklais).

"Jie geidžia greito sprendimo, kad viskas ko greičiau įvyktų", sako Princetono kapeilonas John H. Snow. "Jei taip neįvyksta, jie randa, kad nesėkmės priežastis yra suokabės prieš juos. Toks požiūris į pasaulį, aišku, yra paranoiškas".

Jie taip pat atmeta gyvybės faktą — tą aukščiausią idealą — ir dažnai nuslysta į laikinių pralaimėjimų, ir tai ant begalinių prieštaravimų pakopų bei giliausių tragedijų, iš kurių išdygsta tvirčiausi laimikiai.

Keista, kad kančia skaudžiausiai dažnai paliečia pačius geriausius. Šis smūgis skaudžiausiai pasireiškė Jėzaus nužudyme.

Atvestas į galvos pavidalo kalvos pačią viršūnę, plaki-

mo smūgių ir besisaipiančių sargybinių kumščių iškankintas, Jėzus buvo nurengtas ir ištostas ant medžio sijos; jo aukštyn ištiestos rankos buvo pervertos vinimis.

Kryžiu su jo kabančiu kūnu buvo virvėmis nuvilktas ir įleistas paruošton duobėn. Jo kojos buvo praskėtos, o pėdos apačioje — vinimis pritvirtintos.

Valandom slenkant, nukryžavimo kančia didėja. Aukštyn iškeltos rankos nuspaudžia žemyn krūtinės ląstą ir sutrikdo kvėpavimą. Po išsėmimo ir pagaliau uždusimo atslenka mirtis.

"Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino ką daro," meldžiasi Jėzus.

Masinis nesusivokimas, ypatingai šiame amžiuje, krinta į akis.

Matome, kad "mažesni nukryžiuojami" tebesitęsia. Daugiausia kentėjimų atneša karai, įvairūs nusikaltimai, žiaurumai, neteisybės, skurdas, nepakanta, kylanti iš žmogiškų silpnųjų, iš klaidingų sprendimų, iš iškreiptų priežasčių.

Prie viso to prisideda gamtinės nelaimės, pvz. ugnikalnių išsiveržimai, gaisrai, potvyniai dėl blogo apskaičiavimo, stantant užtvankas, — visa tai yra didesnio susipratimo ženklai. Natūralių veiksmų neminint, gyvenimas virsta slogučiu, kada gyvenam ne pagal savo mostą patys save paskanindami.

Visi tie nepasisekimai taip pat pasitarnauja žmogui, kad geriau susiprastų ir tiesiau gyventų.

Gundymai ir kančia tebėra. Dievas, tverdamas pasaulį, sutvėrė ir laisvą valią turintį žmogų, linkusį labiau į chaosą, kaip į darnumą. Pirmu įspūdiu vaduodamasis, žmogus dažnai pasirenka klaidingą kryptį, atmesdamas kuriančią meilę, skatinančią priklausomumą Dievui ir kitiem žmonėms.

Taip ir tęsiasi vargas, skausmai, teismai, žiaurumai — tie žmogaus savimylės vaisiai; tęsiasi jo kerštingumas, baimė ir noras kitus apvaldyti, kurie sugriauja jį ir visuomenę.

Kai kada tačiau kančia pasikeičia į gera, gali nukreipti į pataisas ir atstatyti tai, kas buvo sugriuvę.

Pati savy kančia nėra kokia

nelemtis; tai sąmoningas atoveikis prieš negerovę, negerovės atmetimas ir protestas prieš ją.

"Tai pasireiškia tuomet, kai grįžta drąsa", sako Williams. "Stebint tragediją, dvasia tuo nenugalima, bet ji iškeliama. Drąsa priimti kančią pozityviai tikrenybėje yra ne gyvybės atmetimas, bet vienintelis kelias jai patvirtinti".

"Džiaukimės savo kentėjimuose", rašė apaštalas Paulius, "žinodami, kad skausmai gimdo patvarumą, patvarumas sudaro charakterį, o charakteris gimdo viltį".

Buvo sunkus ir didelis darbas, kurį pasirinko Jėzus: ligi paskutinio kraštutinumo ne didvyriškoje mirties kančioje, ar stoikijoje rezignacijoje, bet visiškaime Dievo ir žmogaus merdėjime už apleistą pasaulį.

Trenkė perkūnija į Kalvarijos kalną, susipurtė žemė, ir akiratis aptemo aptemdymas žemę... "Tėve, į tavo rankas atiduodu savo dvasią", pasakė Jėzus. "Išsipildė".

Iš anglų kalbos vertė P.M.

Batuno sukaktis

(atkelta iš 2 psl.)

Šiol buvo vykd. pirmininku), vykd. pirmininkas Ints Rupners (latvis), vicepirmininkai: A. Juriado ir kun. N. Trepša, išdinininkas — R. Virkmaa (estis), sekretorius — dr. U. Blukis (latvis), direktoriai: V. Vinkman (estas), E. Kulber ir Vyt. Jurgėla (abu — lietuvių grupės nariai).

Batun posėdžio garbės svečiu buvo laisvosios Kinijos misijos atstovas Jungt. Tautos. ambasadorius Daniel Yu-tang Lew. Jis kalbėjo ypatingai pasidrasinančiai, iškėlė moralinių vertybių bei moralinės kovos svarbą. Lew teigė: Baltijos kraštų atstovai neturėtų nusiminti, jie turi visuomet atsižvelgti į idėjos galią, kuri — milžiniška. Sukakties proga Batun vadovybė atitinkamu žymeniu pagerbė laisvosios Kubos atstovą Mario E. Aguilero — kubietis jau penkeris metus nuosirdžiai remia Baltijos kraštų atstovų pastangas prasižvelgti į Jungt. Tautos ir gali-mais būdais paskleisti ypač J Tautų sluoksniuose Baltijos kraštų laisvės klausimą. (Elta)

Batuno metinėje konferencijoje kalba Kinijos ambasadorius prie JT min. Daniel Yu-Tang Lew. Nuotr. V. Maželio

JURGIS KOŠYS

KAIMAS—SALDI SVAJONĖ

POEMA

(4)

Būtų mano žmona, norint ir auksinė,
 Žiūrėtų į mane, kaip į paskutinį.
 Jei dėl mano miego keistų šeimos tvarka,
 Jei ne ten, kur reikia pasidėčiau švarką.
 "Tu esi ne vyras, o baisi baidyklė!" —
 Tokia yr gražuolių pastovi taisyklė.
 Norėtų, kad vyras angelus pralenktų
 Ir žmonos silpnųjų jis neatidengtų.
 Mergaitės gražuolės visada malonios.
 Bet kame jos dingsta, kada tampa ponios?
 Tad nevesiu niekad, jei nesukvaliosiu,
 Norint ir užpilius daug kartų nujosiu.

*

Teklė, Olės sesuo, išėjusi iš namų, nuvyksta į Pažaislio vienuolyną ir į jį įstoja. Ji parašo laišką savo seseriai; pasisako, kur ji esanti ir kad daugiau į namus negrįšianti. Vienuolyne ji sunkiai kovoja su savimi, nes nuolat prisimena Jurgį, sunku jai ir nusizeminti. Bet — pamažu ir tai įveikia.

PIRŠLIAI PAS OLĘ

Buvo šalta diena, bet saulėtas kelias.
 Jojo pas merginą su pirliu berniškis.
 Džiaugėsi Didžiulis rugių žėlmenimis,
 Buvo gražūs laukai, kaip matė akimis.
 Jurgis buvo liūdnas, lyg be jokio ūpo.
 Ta mergaitė Olė jam labai parūpo.

Kas daros, — galvojo, — kad aš — kaip sugautas.
 Pasijuntu kartais nesavas, prismaugtas.
 Tuojau sulepsėjau. Kai mergą išvystu.
 Lyg mažas, į Olę kalbėti nedrįstu.
 Su tomis mintimis Užpilius prijojo.
 Pririšdami žirgus prie tvoros, sustojo.
 Nusikratę dulkes, į vidų įėjo,
 Seklyčioje tuščia — balso negirdėjo.

Atsivėrė durys tarp storių užraktų.
 Svečiai pastebėjo nei maišą, nei žmogų.
 Išrodė kaip stambus skarų ryšulys.
 Tuoj įstrigs tarp durų ir nebepralīs.
 O tai būta Olės — puošniosios grožybės,
 Dabar be vainiko, be moters didybės.
 — Atleiskite, šalta, burokus kasiau.
 Matote, kaip senė, taip apstataisau.
 Greit, palaukit, — tarus iš akių išnyko.
 Bet vieniši svečiai neilgai teliko.
 Štai ji pasipuošus seklyčioje įpuolė, —
 Tokia jau dailutė ir tokia gražuolė.
 Jurgis, tai pamatęs, kaip vaškas ištirpo,
 Iš didelio džiaugsmo net širdis suvirpo...
 Sudievu, viengungio jūs gražiosios dienos!
 Jei tik ji norėtų, nebygvensiu vienas!

Olė buvo rimta, mažai tekalbėjo,
 Nervinosi smarkiai, jos šnėrvės virpėjo.
 Po postukio kalboj užsimezgė šnekos
 Apie sesę Teklę, kaip jai dabar sekas.
 — Ji jau vienuolyne, — atsidusęs tarė, —
 Vienas Dievas žino, kas ten ją nuvarė...

Jurgis patylėjo, kaip žemę pardavęs:
 Atsiminė, Teklėi pats pasipiršliavęs.
 Kažkas jį prislėgė. Jam liūdna ir gaila...
 Negi būtų kvailas? Ar jį tokia kvaila?
 Tuoj Olė prabilo, išblaškė jo mintis,
 Ir pats nuo liūdnumo pradėjo tuoj gintis.
 Mėgino juokauti ir ūpą taisyti,
 Kas buvo ar būtų — visai nematyti.

Didžiulis, matydams — kalba prasidėjo,
 Į kiemą arklių pažiūrėti išėjo.

Iš karto jaunųjų kalba tuoj nutrūko,
 Kiek kartų mėgino ir kaip jis nusuko.
 Jurgis dar pamanė, ar nepasipiršti,
 Bet už tai Didžiulis gali vėlei miršti.
 Atsiminė Jurgis, kad daug yra skaitęs.
 — Mickevičius, — tarė jis, kalbą pakeitęs.
 Tamstos stalą puošia, kaimo tikras džiaugsmas.
 Senojo poeto stebėtinus šauksmas.
 Jurgis tuoj išgirdo iš Olės, ką mano,
 Veikalus žinojo Mickevičiaus seno.
 Tuoj užvirė kalbos, viens kitą papildė,
 Nedraša išnyko, nuomonės susilė.
 Nuotaika sugrįžo, lyg nebūtų žuvus,
 Jaunieji tuoj tapo ir linksmi ir guvūs.

Olė, viena likus, viską apgalvojo,
 Kaip čia netikėtai sveteliai atėjo.
 Gera, kad seklyčia neušvalyta,
 Bet pati — baidyklė neišpasakyta.
 Ką pamanė Jurgis, ką Didžiulis sakė?
 Galvojo, plazdėjo kaip tikra plaštakė...

Jis, apvylęs Teklę, vėliau čia nebuvo:
 Tarsi vandeninyje, kaip lydeka žuvo.
 Štai ir pasirodė vyras kaip jaunikis,
 Teeina su vėjais tas senberniui likęs...

Apmąčiusi Olė lankstė po seklyčią,
 Galvodama — rytoj važiuos į bažnyčią.

Varduva prie Sedos daro riestą kilpą,
 Kur ežeras ilgis tarp kalnų įtilpo.
 Kur beržai žalieji, pamūriui sustoję,
 Saugoją bažnyčią miestelio angoje.
 Šioj vietoj gyvena klebonas Vilutis,
 Malonus, dar kuklus ir nepasipūtęs.
 Jojo klebonija žmonių numylėta,
 Ir susirinkimam čia geriausia vieta.

Atvykusi Olė, nemažai nuliūdus,
 Sveikino kleboną, vargais prisigrūdus,
 Ir įėjo tiesiai į bažnyčios vidų,
 Ne save parodyt, kaip žmogų išdidų,
 Bet kad pasimelstų, kad jėgos igtų,
 Sesutei sveikatos, sau draugo prašytų.

*

Užpilių pasoda kaip linas pagelto,
 Lapai ėmė birti, lauke darės šalta.
 Žiaurūs vėjai siautė Varduvo skardžiuose,
 Jau neįjauko lauke, pievose, miškuose.
 Darbai pasibaigę, laukai ištuštėjo,
 Darbininkai tvartuos vos tik bekrutėjo.

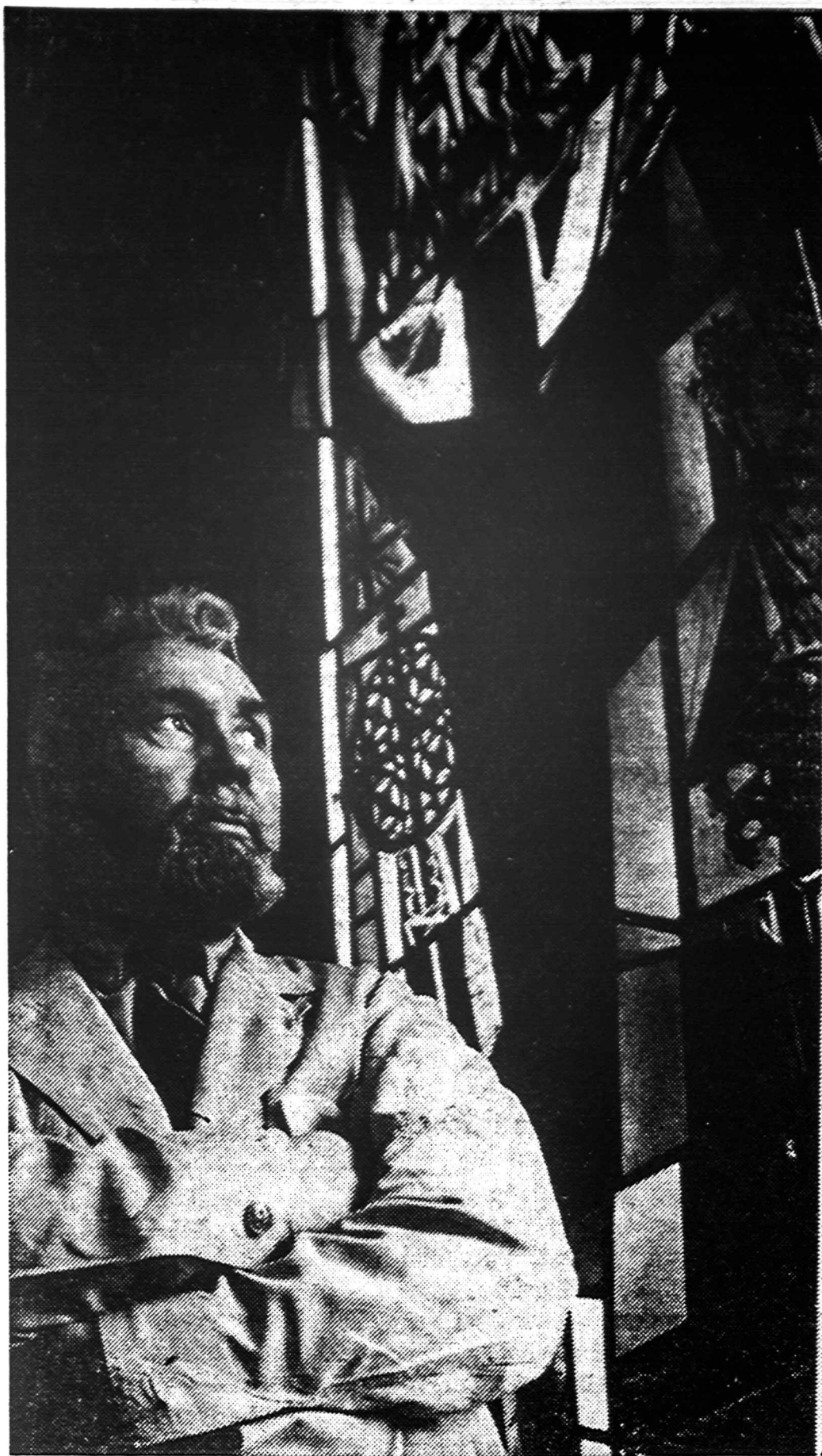
Olė, prisiminus Jurgį išmintingą,
 Sirdy pripažino, kad jis jai patinka.
 Ką tik pasakys, jis tuoj viską žino.
 Tarsi mokslą, meną praktiškai mėgino.
 Palauk, tuoj nupiešiu vaizdą savo sodo.
 Ką pasakys Jurgis? Tegu man įrodo.
 Kad jis turi skonio pašybos srityje,
 Gal ras, gal įvertins gabumus manyje.

Dažais apsikrovė, šlicų prisidarė,
 Seklyčioje krūva popierių suvarė.
 Paveikslas išėjo spalvingas ir geras,
 Bet tikrai nebuvo tai modernus menas.
 Patenkinta liko dienos darbo vaisiais,
 Tik vis dar galvojo, ar Jurgis ateisias.

Palauk, pamėginsiu eiles parašyti,
 Matysiu, ką čia jis gali pasakyti.
 Būsiu modernistė, rašysiu, kaip eina,
 Taip, kaip kiti rašo — nei kuku, nei daina.
 O kad tasai Jurgis dar kartą sugrįžtų,
 Žinoma, ne pirštis, tik kad aplankytų.

*

(Bus daugiau)

Dail. V. K. Jonynas prie savo sukurto vitražo. Šis vitražas yra įstatytas pranciešų vienuolyno koplyčios lange Brooklyne. Nuotr. V. Maželis

Dailininko V. K. Jonyno paroda

Šį savaitgalį, gegužės 22, Kultūros Zidinyje Brooklyne bus atidaryta dail. Vytauto K. Jonyno paroda. Ji skirta atžymėti dailininko 40 kūrybos metų sukaktį. Paroda bus apžvalginė, išstatyta per du aukštus, pavaizduos visą dailininko šakotą kūrybą. Viso bus išstatyta apie 150 darbų.

Kas nutiko prieš 40 metų
Dail. V. K. Jonynas yra temperamentingas dūškas, judrus ir sumanus, didis organizatorius ir darbininkas. Toks darbo entuziastas jis buvo ir anais metais, kai jaunutis iš Džukijos atbildejo į Kauną. Į Meno mokyklą įstojo 1923. Šioje mokykloje mokėsi iki 1929.

Jau būdamas mokykloje, pradėjo reikštis kaip grafikas, dirbo iliustracijas "Šviesos keliam" (žurnalą leido švietimo ministerija). 1927 jis atspausdino Naujojo Žodžio plakata. 1930 buvo Vytauto Didžiojo metai. Buvo suorganizuotas tikrai didelis sąjūdis — išleistas studijos apie Vytautą, sukurta dramos veikala, romanai ir taip pat sukurta visa eilė paveikslų. To taip reikėjo jaunai atsikūrusiai Lietuvai.

Baigiant tuos metus, Kalėdų laiku buvo paroda Universiteto rūmuose. Šioje parodoje ir dalyvavo Jonynas su dviem darbais, vienas buvo grafika, kitas — akvarelė.

Si akvarelė vaizdavo Vytautą susitaikymą su Jogaila Aspravo dvare.

Tą istorinį paveikslą nupirko istorinis žmogus — poetas Maironis. Jaunam dailininkui tai buvo didis paskatas.

Studijos Paryžiuje
1931 Jonynas išvyko studijuoti į Paryžių. Ten mokėsi iki 1935, studijavo grafiką, medžio skulptūrą, vidaus dekoravimą.

Iš Paryžiaus laikų jau turime jo keletą brandžių grafikos darbų, kurie datuoti 1932 data. Čia pasirodė Jonyno grafiko stilius — sukurtas iš labai grakščių lanksčių skambančių linijų, pasižymėjęs deliu kruopštumu ir technišku švarumu.

Pedagogas ir organizatorius
Grįžęs į Lietuvą 1935, buvo pakviestas dėstyti Meno mokykloje. Jonynas mėgsta mokyti ir tai atlieka kūrybingai, patraukliai. Nuo 1935 pradėjęs pedagogo darbą, nenumetė jo iki šiai dienai. Štai Kauno Meno mokykloje dėstė iki 1940. 1941 mokykla buvo perorganizuota į Dailės Institutą, jis buvo padarytas to instituto direktoriumi. Ten dirbo iki 1944.

Pasitraukęs Vokietijon, buvo vienas iš pagrindinių Freiburgo Taikomosios Dailės Instituto organizatorių ir tam institutui vadovavo (1946-1950).

Atvykęs į Ameriką 1952, greit jis dėstė Caton Rose Meno institute, o nuo 1956 Fordhamo universitete. Ten ir dabar tebedėsto.

Pagarsėjo su Donelaičio "Metais"
Labiausiai Jonynas pagarsėjo su savo Donelaičio "Metų" iliustracijom. Tai buvo jo klasikinio realizmo laikotarpis. Toje pačioje dvasioje jis sukūrė iliustracijas Petro Cvirkos "Žemės maitintojai", Goethes "Verterio kančiom", Prosper Merimee "Lokiu".

Po Merimee "Lokio" jis pasikeitė — sumodernėjo. Kietą medžio raizmą pakeitė lengvesnėm technikom.

Bažnytinio meno studija
Atvykęs į Ameriką 1952, jis čia išvystė labai platią veiklą. Suorganizavo bažnytinio meno studiją, jau 1956 skulptūrom papuošė Marquette parko lietuvių bažnyčią, sukūrė ir vitražus. Tais pačiais 1956 metais sukūrė vitražus lietuvių bažnyčioje East St. Louis.

Nuo čia prasideda jo labai plati veikla šioje srityje. Lai mėjęs keletą užsakyimų konkurse keliu, jis pagarsėjo amerikiečių tarpe. Nuo vitražų pamaužų perėjo prie viso bažnyčios interjero. Placiai išvystė skulptūrą. Šiai skulptūrai kurti panaudojo visai naujas medžiagas — plastikinę putą, savotišką cementą.

Po Vatikano antrojo susirinkimo pakeitus daug ką bažnyčios liturgijoje, Jonynui prasišėrė vėl nauji kūrybiniai keliai. Jis tuoj pagavo naują liturgijos dvasią ir prasišleikė vi-

(nukelta į 8 psl.)

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Dr. M. SVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausimai reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųsiti į jos adresą: Dr. M. L. Sveikauskas — Attorney-at-Law, Cooperative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

O KAS DABAR ATLYGINS NUOSTOLIUS?

Klausimas

Gal Tamsta neatsisakys atsakyti į šį trumpą klausimėlį.

Mes gyvename Illinois valstijoje. Turime automobilį ir turime draudimą. Mūsų šeimoje yra trys vairuotojai: aš, mano sūnus ir duktė. Niekuomet nesame turėję rimto akcidento.

Prieš mėnesį buvo atvykusi mano dukters aplankyti jos draugė iš Ohio valstijos. Ji gyvena pas mus virš savaitės, ir ji man ir mano žmonai labai nepatiko. Atrodė labai nerimta ir nepatikima. Šiaip maloni mergaitė ir iš geros mums pažįstamos šeimos.

Tai, vieną vakarą mano duktė manęs paprašė, kad duotų jai automobilį vairuoti, nes jos ketina kur važiuoti. Sakau, gerai, tik vairuok atsargiai ir neleisk savo draugei vairuoti. Sako, gerai, neleisiu.

Trumpai štai kas atsitiko: duktė leido savo draugei vairuoti, ta įvažiavo į kitą mašiną, ir dabar tos kitos mašinos vairuotoja ir trys keleiviai (passengers) ieško iš mano dukters ir manęs 100,000 dolerių, o mes turime 20,000 dolerių apdraudus.

Draudimo bendrovė man skambino, liepė pas juos užteiti ir paėmė iš manęs "statement" (raštišką paliudijimą). Aš jiems pasakiau, kaip įvyko. Dabar gavau iš jų laišką, kad jie iš viso mano už įvykusį akcidentą nemokėti, net draudimo "policy" ribose.

Pastaba: "Sidabriniam" Eisenhowerio doleriui užsisakyti blankus bus galima gauti komercijos bankuose, paštų ir kongresinėse įstaigose nuo birželio 18. Pačiuose blankuose bus nurodyta, kur, kada ir kaip tuos užsakymus įteikti. Vienam asmeniui bus leidžiama įsigyti ne daugiau penkių tos ar (ir) kitos rūšies čia kalbamų suvenyrų-monetų.

IV. Naujausiojo Amerikos dolerio obverse, tarp įprastų įstatyminių legendų bei motto, padėtas buv. prezidento Eisenhowerio portretas — galvos profilis kairėn. Antrojo pusės, centre, matome ramų, taikų, su alyvos šaka naguose Erelį, benutūpantį "Ramybės" (Tranquility) vietovėje ant duobėto Mėnulio. Virš dešiniojo jo sparno ir galvos — nutolusi mūsų Žemė... Šie vaizdai simboliškai reprezentuoja istorinę Apolio 11, 1969 liepos 21 d. misiją, kai pirmas žmogus išlipo iš "Erelio" vardu pavadintos mašinos mūsų planetos sa-

telite — Mėnulyje. Dalis to didžiojo Amerikos astronautų žygio garbės tenkanti ir Eisenhoweriui, nes šio krašto erdvių tyrinėjimo programa pradėta dar jam prezidentaujant. Tryliką lanku juosiančių monetos lauką penkiakampių žvaigždžių čia reiškia skaičių pirmųjų Amerikos valstybių, susijungusių į Jungtines Amerikos Valstybes. Visi įrašai mums žinomi ir aiškūs.

Abiejų Eisenhowerio dolerių pusių modelių sukūrė pagaminimo vyriausias JAV monetų kalyklos skulptorius bei raizytojas Frank Gasparro, dirbęs šioje srityje nuo 1942, o vyriausioju paskirtas 1965. Jo iniciatai "FG" padėti figūros kaklo piūvyje ir antrojo pusės — žemiau Erelio uodegos.

Gasparro kūrybinė veikla kalykloje apima portretūrą, žemės ir aukšto reljefo medalius, visokias insignijas. Tarp visos eilės medalių jis yra sukūręs Lincolno cento ir Kennedy pusdolerio antrąsias puses.

Klausimas: kas man dabar daryti? ar gali taip atsitikti, kad aš būsiu atsakingas už visą įvykusį nelaimę? Tada, jei taip būtų, jie galėtų mane išlicituoti ir atimti ne tik gyvenamus namus, bet ir kiekvieną sunkiai sutauptą centą.

Mano draudimo bendrovė sako, kad jie man duos advokatą, kuris gins mano bylą, bet kad man pačiam irgi reikalingas advokatas, nes čia yra ieškoma daugiau, negu aš turiu apdraudus.

Kodėl bendrovės advokatas neapsiima ir mano "dalį" ginti, to aš negaliu suprasti. Ką Tamsta man patartumei daryti? Už patarimą tikras lietuviškas aciū.

Skaitytojas, Illinois valstijoje

Atsakymas

Automobilio draudimo sutartys (policies) aiškiai pasako, už kurių asmenų "veiksmus" bendrovė yra atsakinga. Paprastai sutartis pasako, kad bendrovė yra atsakinga už savo "apdraustojo" (named insured) ir tuos asmenų, kuriems "apdraustasis" leido naudoti automobilį, veiksmus. Tamstos aprašomomis aplinkybėmis, jei byla atsidurs teisme, teismai turėtų nutarti, ar Tamsta, kaip mašinos savininkas, esi "davęs leidimą" dukters draugei mašiną vairuoti. Teks įrodyti, kad Tamsta tokio leidimo nesi įsuteikęs. Suprantu, kad Tamsta "uždraudė" savo dukteriai leisti draugei mašiną vairuoti. Jei teismai Tamstos "liudijimui" (testimony) patikės, — Tamstos teisinė pozicija bus gera.

Reikia visuomet atsiminti, kad draudimo bendrovė iš viso nėra atsakinga, jei asmuo, kuris vairuoja automobilį, ir už kurio veiksmus bendrovė yra atsakinga, — pats neturi teisinės atsakomybės. Taigi, tik tada, jei būtų pripažinta, kad Tamstos dukters draugė buvo "teisiškai" atsakinga už įvykusį akcidentą, kils sekantis klausimas, būtent, ar ji yra viena iš tų asmenų, už kurių "veiksmus", susijusius su automobilio vairavimu, draudimo bendrovė yra atsakinga.

Jei teismai atsakys teigiamai ir abu viršų nurodytu klausimu, tada draudimo bendrovė turės sumokėti už padarytus nuostolius (damages) draudimo "policy" ribose.

Jei tų nuostolių buvo padaryta daugiau, negu "policy" numatyta, tada Tamsta gali būti asmeniškai atsakingas už skirtumą (Excess).

Todėl patariu, nelaukiant ir nedelsiant, pasitarti su vietiniu advokatu, kuris galės pasakyti dėl svarbiausios šios bylos aplinkybės: ar vairuotoja (dukters draugė) turėjo Tamstos sutikimą (express or implied) teisine prasme, ar ne.

Tamstai būtų buvę praveritu pasitarti su savo paties advokatu prieš duodant vadinajamą "statement", kad ir savo paties draudimo bendrovei. Beje, Tamstos advokatai reikės dar ištirti kitą galimumą: jis sužinos, ar Tamstos dukters draugė turi kokio nors "savo" draudimo, ryšium su savo tėvų mašinos draudimu (automobile policy). Tai dažnai yra svarbus faktas šios rūšies byloje. Tamstos aprašomomis aplinkybėmis patariu jokių būdų "neatsidėti" vien ant draudimo bendrovės advokato, o turėti savo advokatą.

NAUJA MONETA—EISENHOWERIO DOLERIS

I. Ilgai didžiavosi Jungtinės Amerikos Valstybės savo vertingomis aukso ir sidabro monetomis. Deja, jų laikai praėjo... Ypač mėgiama krašte buvo stambi sidabrinė 1 dolerio vertės moneta. Jos prototipas, vadinamas "Kontinentalinis doleris", pasirodė Amerikoje dar 1776. Tačiau reguliari apyvartos dolerinė, pagal 1792 m. statymą — 0.900 bando ir sverusi 26,73 g, pradėta kaldinti Philadelphiaj 1794 ir kaldinta (su viena kita maža pertrauka) iki 1935 imtinai.

Turimomis žiniomis sidabrinė 1 dolerio monetų per tą laiką išėjo iš kalyklų netoli bilijono. Vienok, kaip visi žinome, apyvartoj jų seniai nėra ir, aišku, daugiau niekad nebus. O jei kurią tų gražuolių norėtume dabar sau įsigyti, turėtume ieškoti numizmatų bei kt. rinkose ir ten sumokėti už vieną — priklausomai nuo datos, laidos, stovio etc. — tarp trijų popierinių dolerių ir ištisio pustučio jų tūkstančio. Labiausiai ieškomas šiais laikais mažiausias 1804 m. laidos sidabro doleris: kas jį gerai išlaikytą turi ir linkęs parduoti, gali užsisprašyti apie 36,000 dolerių...

2) Feder. Iždo rūsiuose yra užsilikusių milijonai įvairių datų kalimo dolerinių. Visos jos

JONAS K. KARYS

dabar kur kas brangesnės, negu rodo jose išmušdintoji legenda "One Dollar" — vienas doleris. Kitos jų net brangios numizmat. retenybėmis virtusios. Naujausias (1970.12.31) JAV monetų įstatymas įteisino Iždo Sekretorių išparduoti visuomenei "on a bid-sale basis" apie 3 mil. tų užsilikusių monetų. Norintieji šiame išpardavime dalyvauti, gali teirautis General Service Administration's Property and Disposal Service, Washington, D. C.

II. 1) Amerikos visuomenė savo stambiausiosios sidabrinės monetos anaipol neužmiršo. Tik tauriųjų metalų suvaržymai stabdė jos reikalavimus. Tačiau, kai 1969 kovo 28 mirė įžymus generolas-prezidentas Eisenhoweris, išmušė amerikiečiams tinkama valanda griebtis tokios monetos, ir tai — su "Ike" portretu, paieškoti. Pasipylė vyriausybės, kongresmanam, senatoriam laišakai siūlymai, prašymai.

Reikalas atsidūrė Kongrese. Beveik be opozicijos abiejuose Rūmuose sutarta, jog tokios monetos reikia, ji turinti būti išleista, tik dauguma atstovų ir senatorių atsisakė pavartoti jai kaldinti sidabrą. Anot jų,

ir tai yra tiesa, jokia sidabrinė moneta šiais laikais apyvartoje išsilaikyti negali. Pagaliau buvo nutarta kaldinti naująją dolerinę iš vario-nikelio, kaip nuo 1965 kalinamos 10 ir 25 c. monetos, o nuo šių metų pradžios kalinamas ir pusdoleris.

Istatymas apie tai ir apie kitus monetinius reikalus (Public Law 91-607, tit. II) įsigaliojo 1970 gruodžio 31.

2) Reguliarių monetų projektus priima ir jose mušdintinus vaizdus pasirenka bei tvirtina paprastai Iždo sekretorius. Naujosios dolerinės atveju pats Kongresas nustatė, kad jos vardinę pusę bus "mirusiojo prezidento Dwight David Eisenhower atvaizdas". Todėl ši moneta dar projekte imta vadinti "Eisenhower Dollar". Lygiai pats Kongresas per įstatymą įsakmiai liepė mušdinti antrojo dolerio pusę tokį vaizdą, kuris simboliškai primintų Apolio 11 erdvių žygius ir tuo pačiu pagerbtų Amerikos astronautų laimėjimus.

3) Reta išimtimi šalia apyvartinių Eisenhowerio dolerių įstatymas įpareigojo Iždo sekretorių išleisti 150 milijonų tos pačios monetos "sidabrinų", su 40 proc. sidabro priemaiša. Kovo 31 San Franciscio monetų kalykla jau pradėjo jas kal-

dinti. Tačiau šios dolerinės apyvartai neskirtos: jos bus parduodamos visuomenei, kaip suvenyrai, iš kalyklų (žr. III, 2-3 ir IV).

III. 1) Apyvartinis Eisenhowerio doleris išeis metalurgiška sumušdintas iš 3 sluoksnių vario ir nikelio metalų kombinacijos. Išoriniai sluoksniai — 71 vario ir 25 proc. nikelio lydinys, abu sverią ne mažiau 30 proc. visos monetos svorio; vidurinis sluoksnis varinis. Visas monetos svoris — 22,68 g., skersmuo — 1,5 in. (38,1 mm). Kalyklų departamento žiniomis, šis Eisenhowerio doleris pasirodys apyvartoj gale šių metų, ir bus kalinama tiek, kad niekad prekyboje nepristigtų.

2) Tais pačiais pavyzdžiais kalyklos pagamins 150 mil. "sidabrinų" bei suvenyrinių Eisenhowerio dolerių. Jie taip pat bus "sumuštiniai", bet iš sidabro-vario metalų kombinacijos. Abu išoriniai sluoksniai — 80 proc. sidabro ir 20 proc. vario lydinys, sverią drauge ne mažiau 30 proc. visos monetos; vidurinis sluoksnis — toks abiejų tų metalų lydinys, kad pati moneta svertų 24,592 gramus ir joje būtų 9,837 g sidabro (40 proc.) ir 14,755 g vario (60 proc.).

3) "Sidabriniai" doleriai — suvenyrai numatyti dvejojai: a) iki 130 mil. bus jų nukaldinta įprastai padarytais štamais, normaliais būdais, automatiškai, — tai bus vadinami "un-

circulated coins" ir parduodami, kaip nevertotos monetos, po 3 dolerius už vieną; b) likusieji 20 mil. išeis iš kalyklos nukaldinti specialiai, tobulai, "proof" — iš rinktinių rūpesčių aplūdinčių plokštelių, ypatingu dėmesiu pagamintais štamais, leidžiant plokšteles mašinon ranka, imūntas monetos veidus ne vienu smūgiu, kaip paprastai, o dviem. Vienos tokios monetos kaina bus 10 dolerių.

Pastaba: "Sidabriniam" Eisenhowerio doleriui užsisakyti blankus bus galima gauti komercijos bankuose, paštų ir kongresinėse įstaigose nuo birželio 18. Pačiuose blankuose bus nurodyta, kur, kada ir kaip tuos užsakymus įteikti. Vienam asmeniui bus leidžiama įsigyti ne daugiau penkių tos ar (ir) kitos rūšies čia kalbamų suvenyrų-monetų.

IV. Naujausiojo Amerikos dolerio obverse, tarp įprastų įstatyminių legendų bei motto, padėtas buv. prezidento Eisenhowerio portretas — galvos profilis kairėn. Antrojo pusės, centre, matome ramų, taikų, su alyvos šaka naguose Erelį, benutūpantį "Ramybės" (Tranquility) vietovėje ant duobėto Mėnulio. Virš dešiniojo jo sparno ir galvos — nutolusi mūsų Žemė... Šie vaizdai simboliškai reprezentuoja istorinę Apolio 11, 1969 liepos 21 d. misiją, kai pirmas žmogus išlipo iš "Erelio" vardu pavadintos mašinos mūsų planetos sa-

Prezidento Eisenhowerio doleris. Kalyklų departamento nuo trauka.

A. + A.

Justinui Veličkai

Lietuvoje mirus, jo broliui GASPARUI ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

DUBAUSKŲ ŠEIMA
V. ir A. ŽUMBAKIAI

Mylimai Motinai

A + A

Agotai Podresienei

mirus, mūsų vaikų buv. mokytojai K. Šventoraitienei ir J. Kunigelienei ir jų šeimoms skausmo valandoje mūsų nuoširdi užuojauta ir malda.

Lionė ir Vladas BALTRUSAIČIAI

Pranciškonų padėka Philadelphijos ir apylinkių lietuviams

Netrukus jau bus trys metai, kai prof. Antano Vasio paragintas Tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM, atvyko į Philadelphiją ir, gavęs vietos klebonų pritarimą, apsisprendęs pas Sv. Andriejaus parapijos kleboną kun. Jurgį Degutį ir jam globojant, pradėjo rūpintis, kaip šioje kolonijoje praversti aukų rinkimą pranciškonų Kultūros židinio statybai. Tada buvo sudarytas komitetas, kuriam vadovauja Jonas Skladaitis, ir išdalyti aukų rinkėjams įgaliojimai.

Komitetas ir aukų rinkėjai nuo tada pradėjo darbą. Iki šiol daugiausia aukų surinko ponia Norvaišienė, Jonas Skladaitis, Kazimieras Čikotas ir Antanas Vasys.

Pernai ir šį pavasarį komiteto suorganizuotomis priemonėmis Tėv. V. Gidžiūnas galėjo aplankyti didesnę dalį Philadelphijos ir apylinkių lietuvių.

Šį pavasarį J. Skladaičio ir A. Vasio pastangomis gegužės 25 Sv. Andriejaus parapijos salėje buvo suorganizuotas banketas su vaišėmis ir loterija Kultūros židinio statybai paremti. Ta proga iš Brooklyno atvykę trys pranciškonai Viktoras Gidžiūnas, Paulius Baltakis ir Tadas Degutis atiaikė koncelebruotą padėkos mišias su proga pritaikintu Tėv. Pauliaus Baltakio pamokslu. Po sumos Sv. Andriejaus parapijos salėje pradedo banketas, kuriame atsilankė kleb. kun. J. Degutis su savo vikaru kun. K. Sakalausku ir nemažas būrys pranciškonų darbų remėjų. Banketą atidarė

J. Skladaitis, pakviesdamas kleboną sukalbėti maldą. Po užkandžių LB CV vicepirmininkas Aleksas Vaškėlis pasveikino pranciškonus, išskeldamas jų nuopelnus Liet. Bendruomenėi. Tėv. Paulius Baltakis paaiškino Kultūros židinio paskirtį ir statybos planus. Tėv. V. Gidžiūnas nurodė, kokių būdu Kultūros židinyje tarnaus visiems lietuviams, ir išreiškė padėką vietos kunigams, ypatingai kleb. kun. J. Degučiui, kuris kaip tėvas visuomet jį atvykstantį aukų rinkti laiko ir globoja; pareiškė padėką komitetui, aukų rinkėjams, banketo rengėjams ir visiems pranciškonų pastangas remiantiems šios kolonijos lietuviams.

Surengtasis banketas su loterija davė 600 dol. pelno (iki tos sumos trūkumą 31 dol. savo aukomis padengė rengėjai J. Skladaitis — 10 dol. ir A. Vasys 21 dol.). Ta pačia proga Kultūros židinio statybai aukomis ir pažadais buvo gauta 1000 dol. Aukos ir pažadai vėliau taip pat bus paskelbti Darbininke. Prie statybos vadaus pravedimo, kaip jau minėta, daug prisidėjo komitetas ir kleb. J. Degutis, kuris pats anksčiau aukojo 100 ir banketui rengti veltui davė salę (už kurios naudojimą imama 75 dol.). Vajų ir banketą daug kartų be atlyginimo garsino Lietuvių Bendruomenės radijo programoje Henrikas Savickas. Banketo metu svečius skaniai vaišino ponia Bronė Impolėnienė ir Makarauskienė. Skanūs pyragus iškepė ponia Vasienė, Jurskienė, Mislauskienė, Žilinskienė, Suopienė,

Montrealio jaunimo ansamblio Gintaras šį savaitgalį, gegužės 22, šėdadienį, gastroliuoja Hartforde, Conn.

Sadinauskienė, Petrauskienė, Maciūnienė, Norvaišienė ir Salienė. Daugiausia bilietų išplatino ponia Puodžiūnienė. Įvairiais būdais patarnavo ponia Muraška, Spokas ir Baras. Visą parengimo našta nešė ir loteriją pravedė J. Skladaitis ir A. Vasys. Tėv. V. Gidžiūnas namuose lankantis vežiojo Čikotą, Dilbą, Jr., Vasys, Jr. ir Lašaitis. Už visus šiuos suteiktus patarnavimus ir aukas nuosirdžiausiai dėkoja

Brooklyno Pranciškonai

CLEVELAND, OHIO

Naujųjų lietuvių namų planavimo darbai gerokai pastūmėti į priekį. Planavimo komisijos pirmininkas Vacys Vinclovas ir Lithuanian Village bendrovės namų valdytojas Linas Staškūnas pristatė direktorių tarybai vienos architektų firmos konkretų pasiūlymą paruošti statybinius planus per šešias savaites. Lithuanian Village bendrovės vadovybė nutarė galutinai išsipareigoti ir paversti minėtai architektų firmai paruošti statybinius planus.

Tolimesni statybos darbai galės pasitūmėti į priekį tiek, kiek bendrovės ištekliai leis ir kiek Clevelando lietuvių prisidės prie statybos, išgydami naujų akcijų. Statybos pradžia reikia sutelkti 100,000 dol.

Lithuanian Village bendrovės direktorių taryba išrinko direktorių Jurgį Malskį naujųjų lietuvių namų statybos finansų komisijos pirmininku. Jurgis Malskis drauge su bendrovės vicepirmininkais Zeno-

nu Dučmanu ir Stasiu Mačiu paruošė finansų telkimo ir akcijų platinimo planą. Bus prasmė visos visuomenės talkos. Į komisiją kviečiami organizacijų, profesionalų, biznio, vyresnės ir jaunosios kartos atstovai, spaudos ir radijo darbuotojai.

Svarbiam pasitarimui visuomenės ir organizacijų atstovai, akcijų platinimo, Lithuanian Village Inc. ir Amerikos Lietuvių Piliečių Klubų direktoriai susirenka antradienį, gegužės 25. Naujųjų namų statybos finansų komisija supažindins atstovus su akcijų platinimo planu ir tarsi, kaip greitai laiku būtų galima sutelkti lėšų statybos darbui pradėti. Lithuanian Village bendrovė naujųjų namų statybos pradžia jau investavo virš 60,000 dol. Susrinkimas įvyks gegužės 25, 7:30 val. vak. Lithuanian Village namuose, 877 E. 185 St. Tie, kurie aktyviai ir konkrečiai darbu norėtų prisidėti prie finansų telkimo darbų, maloniai prašomi atvykti į šį susirinkimą. (jst)

PROF. J. OTREBSKIIUI MIRUS

Lenkijoje, Poznanės mieste, balandžio 25 mirus prof. Jonui Otrebskiiui (Otrębski), lietuvių kalbos mokslas neteko vieno didžiųjų tyrinėtojų, lietuvių tautos bei valstybės bičiulio. J. Otrębski buvo gimęs 1889. Jis 1921-1945 gyveno Vilniuje. Greit susidomėjo lietuvišties, mokėsi lietuvių kalbos, vėliau vedė ir Vilniaus krašto lietuvių — Eleną Horodničiūtę-Samaniūtę. Stropiai tyrinėjo Tverčiaus lietuvių tarmę. 1932-34 Krokuvoje pasirodė svarbus Otrębskio darbas — "Rytų lietuvių tverčėnų tarmė". Nuo 1945 velionis gyveno ir dirbo Poznanėje. Jis buvo užsimojęs paruošti didelę, 5 tomų, lietuvių kalbos gramatiką. Iki 1963 Varšuvoje išleisti jos trys tomai. Otrębski buvo stambi asmenybė lietuvių ir baltistų anapus Lietuvos ribų tarpe. (Elta)

DAUG IDOMIŲ IR NAUJŲ MINČIŲ Sėkmingas studijų savaitgalis Los Angeles mieste

— Gyvas jaunimo išjungimas ir svarstymus ir diskusijas. — Žymus lietuvių darbuotojai — paskaitininkai iš kitur. — Pagerbtas įtakingas amerikietis dr. Stephen Horn.

Balandžio 24-25 Los Angeles Hilton viešbutyje vyko politinių studijų savaitgalis. Visuomenė gausiai dalyvavo. Suorganizavo ir pravedė Rezoliucijų Remti Komiteto vadovybė ir Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūris.

Paskaitininkai ir įvedėjai į diskusijas

Los Angeles lietuviai nepasitenkino vien savo jėgomis (jų Los Angeles yra pakankamai). Šia proga Kalifornijos lietuvių apklankė ir diskusines paskaitas skaitė šie žymūs lietuvių darbuotojai: dr. Juozas Kazickas (Bendravinimas su kraštu), dr. Vytautas Vardys (Lietuva 1971 metais: padėtis krašte ir išeivija) ir Vytautas Volertas (Lietuvių Bendruomenė Lietuvos vadavimo darbe).

Politinių studijų savaitgalio įvadą, vėliau ir susumavimą padarė Juozas Kojelis, I Laisvę žurnalo redaktorius. Sveikini mo žodį tarė Lietuvos generolins konsulas dr. Julius J. Bielskis, nepagalildamas komplimentų studijų organizatoriui ir kviesdamas visus geros valios lietuvius aktyviai jungtis į Lietuvos vadavimą darbą. Buvo planavęs atvykti Kazys Škirpa, buvęs laikinosios Lietuvos vyriausybės ministris pirmininkas. Tolima kelionė ir kiek sušlubavusi sveikata neleido jam to padaryti. Savo žodį jis pateikė raštu, kurį perskaitė Zibutė Brinkienė.

Iš vietinių diskusines paskaitas skaitė ar įvadus diskusijom padarė: Jurgis Gliada (Tylioji rezistencija), prof. Stasys Zymantas (1941 m. sukilimas), LB Los Angeles apylinkės valdybės pirm. Egidijus Radvenis (LB darbai ir siekiai). Los Angeles skautų vadovas ir LB apylinkės vald. narys Rimtautas Dabšys (Jaunimas Lietuvių Bendruomenėje) ir Los Angeles jaunimo darbuotojas Uogintas Kubilius (Viešosios opinijos formavimas amerikietiškoje tarpe Lietuvos bylos reikaliui).

Buvo pagerbtas neseniai miręs žymus lietuvis LFB narys dr. Pranas Padalis. Žodį apie jį tarė prof. St. Zymantas, prisimindamas bendrą rezistencijos darbą 1940-44. Studijų moderatoriais buvę (pasikeisdami): Zibutė Brinkienė, Edmundas Arbas, dr. Zigmas Brinkis, Balys Grauzinis,

Ignas Medziukas ir Algis Raulinaitis. Visam tam įvykiui vadovavo Leonardas Valiukas, Rezoliucijų Remti Komiteto ir LFB Los Angeles sambūrio pirmininkas.

Akcentuotos mintys

Ir paskaitininkai, ir įvedėjai į diskusijas, ir diskusijose dalyvavusieji pareiškė daug idomių, naujų ir aktualių minčių. Nuomonių ir minčių pasikeitimas buvo nuosirdus ir akademiškas. "Karštuolių" ir "nukalbėtojų" politinių studijų savaitgalyje kaip ir nebuvo.

Buvo akcentuotos šios mintys:

1. Lietuvių Bendruomenė ir kiti vienietai turi skirti pagrindinį dėmesį Lietuvos laisvini mo darbui;

2. Lietuviai turi išeiti kaip galima pilniau ir amerikiečių tarpa (spauda, televizija, radija, organizacijos) ir laimėti Lietuvos bylai kiek galima daugiau draugų bei to reikalo kėlėjų ir gynėjų;

3. Pavieniai lietuviai turi palaikyti visus galimus ryšius su pavergtaisiais lietuviams; lietuvių darbuotojams laisvajame pasaulyje nepartartina lankytis sovietų pavergtose Lietuvoje;

4. Bendravime su pavergtaisiais lietuviams — mažiau jausmų, o daugiau šalto proto;

5. Pavergtieji lietuviai (virš 90 procentų!) trokšta ir siekia Lietuvai pilnos laisvės ir nepriklausomybės; laisvieji šiame reikale negali turėti kitos linijos.

Įtakingo amerikiečio pagerbtas

Politinių studijų savaitgalio proga Hilton viešbutio puošnioje salėje (Golden State) buvo suorganizuota iškilminga vakarienė (ir šokiai).

Vakarienes metu buvo pagerbtas dr. Stephen Horn, Kalifornijos kolegijos (Long Beach) prezidentas. Kovojant

dėl rezoliucijų pravedimo (1961-1966), jis buvo senatoriaus Thomas H. Kuchel (R. Calif.) padėjėjas legislatūriniam reikalui. Jo talka Rezoliucijų Remti Komitetui buvo milžiniška. Vakarienes metu buvo iškelti jo nuopelnai kovoje dėl Baltijos kraštų laisvės. Iteikta jam "plaque" su atitinkamu įrašu. Savo žodyje dr. S. Horn prisiminė Rezoliucijų Remti Komiteto kovą dėl rezoliucijų pravedimo JAV-bių kongrese, to vieneto pasiektą didelį laimėjimą ir būtiną reikala tą rezoliuciją įgyvendinti. Trumpus žodžius (angliškai) tarė svečiai paskaitininkai — dr. J. Kazickas, dr. V. Vardys ir V. Volertas.

Iškilmingoje vakarienoje (ir šokiuose) dalyvavo apie 200 publikos. Dr. J. Kazickas dešimčiai jaunimo atstovų nupirko bilietus į vakarienę ir šokių. Anot jo, reikią stengtis "priristi" jaunimą prie panašaus pobūdžio rengimų.

Išvados

"Tokio turiningo, aktualaus ir iškilmingo įvykio nesame iki šiol turėję Los Angeles mieste. Tik Rezoliucijų Remti Komitetas ir frontininkai tėra pa jėgūs panašius rengimus suarušti", — kalbėjo Los Angeles lietuvių jaunosios kartos darbuotojas (ne frontininkas).

Šio politinių studijų savaitgalio paskaitos, diskusijų įvadai ir svarbesnės diskusijų mintys bus paskelbtos I Laisvę žurnalo vasaros numeryje, kuris išeis rugpjūčio pabaigoje.

Kitų vietovių lietuvių galėtų tikrai padaryti tai, ką jau antrą kartą padarė Los Angeles lietuviai veikėjai. Panašūs įvykiai daugeliui duotų progos pasisemti naujų minčių Lietuvos laisvinimo darbe ir ypatingai padėtų geros valios lietuviams pilniau atlikti jiems skirtą misiją.

J. Dienys

Politinių studijų savaitgalio Los Angeles mieste svečiai paskaitininkai, dr. Stephen Horn su žmona ir parengimo vadovas, iš k. į d. L. Valiukas, dr. J. Kazickas, Mrs. S. Horn, dr. S. Horn, dr. V. Vardys, V. Volertas. Nuotr. L. Kanto

IŠ VISUR

— Iš okupuotos Lietuvos per Maskvą gegužės 5 į Romą atvyko Kauno ir Vilkauskio vyskupijų apaštalinis administratorius vysk. Juozas Matulaitis, Labukas ir jo pagalbininkas vysk. Romualdas Krikščiūnas bei Telsių vyskupijos apaštalinio administratoriaus vysk. Juozapo Pletkaus pagalbininkas vysk. Liudas Povilonis. Kartu atvyko palydovai: Rumšiškių klebonas kun. Jonas Zemaitytis ir Akmenės klebonas kun. Antanas Vaičiūnas.

— Vysk. Juozapui Pletkui, Telsių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros apaštaliniam administratoriui, gegužės 5 sukako 50 metų kunigystės.

— Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, lydymas Lietuvos atstovo Washington J. Kajeko, gegužės 6 lankėsi Valstybės departamente. Kelio valandų nuosirdžiam pasikalbėjime buvo paliesta daug mums svarbių tarptautinių klausimų, ypač ryšių su pastarojo mto įvykiais Europoje bei Tolimuose Rytuose. Valst. departamentas domėjosi dr. Valiūno paskutinės kelionės Europon išpuo džiais. Dr. Valiūnas Washington lankėsi Valst. departamentu iniciatyva. (E.)

— Sol. Janina Nomeikaitė-Armcienė turės savo rečitalį gegužės 23 Chicagoj, Jaunimo centro didžiojo salėje. Rečitalį rengia L. D. K. Birutės draugijos centro valdyba Chicagoj.

— Philadelphia per pirmuosius šių metų mėnesius pasidarė judrus lietuviškos veiklos Amerikoje centras. Philadelphijoje dabar yra JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdyba, kuri koordinuoja visos Amerikos LB veiklą. Sausio mėnesį ten įvyko darbinga ir gerai paruošta LB tarybos sesija, priėmusi eilę svarbių nutarimų, kurie dabar vykdomi. Gegužės 22-23 į Philadelphiją renkasi Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos kviečiami LB centrinių institucijų darbuotojai iš Kanados ir JAV. Gegužės 29-30 Philadelphijoje įvyks Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas ir Vilties draugijos narių visuotinis susirinkimas.

— Pittsburgh, Pa., tautų festivalyje, kurs įvyks gegužės 21-23, tarp 22 tautybių pasirodys ir lietuviai. Lietuviai pasirodys gegužės 21, penktadienį, 8 val. vak. Festivalis įvyks Civic arenoje.

— "Dailė", Chicagoje veikia lietuvių dailininkų sambūris, savo tradicinę kasmetinę parodą Čiurlionio galerijoje rengia gegužės 15-23.

— Violeta Balčiūnienė dainavo ponios Gobineau rolę Gian Carlo Menotti operoje The Medium, kai gegužės pradžioje opera buvo statoma Brandeis universitete. Ji tą rolę vėl dainuos gegužės 24 ir 25 Old West Church, 131 Cambridge St., Boston, Mass. Spektaklių pradžia 8:30 val. vak.

— Kun. Augustinas Rubikas nuo balandžio mėn. paskirtas naujuoju Memmingeno lietuvių parapijos klebonu. Anksčiau tas pareigas ėjo tėv. Klemensas Zalalis, OFM.

— Vlikas jau ne kartą kreipėsi į laisvuosius lietuvius ir prašė jų siųsti laiškus ar telegramas bei raginti ir kitus, Brazilskų, Kudirkos ir Simokaičių galbėjimo bylose. Buvo pateikiami ir laišku pavyzdžiai. Tūkstančiai lietuvių tai jau yra įvykdę. Tačiau buvo ir tokių, kurie, savo asmens vardu, rašė ilgus "memorandumus", juose įtraukdami visai nereikalingų dalykų. Prašoma nerašyti ilgų laišku, bet pasitenkinti trumpais bei konkrečiais laiškais.

(nukelta į 6 psl.)

JAV LB centro valdybos vicepirmininkas kultūros reikalams Aleksandras Vaškėlis kalba Philadelphijos parengime, kuris buvo surengtas pranciškonų statomo Kultūros židinio naudai.

Nuotr. K. Čikoto

Kun. Jurgis Degutis, Sv. Andriejaus lietuvių parapijos klebonas Philadelphijoje, yra entuziastingas pranciškonų statomo Kultūros židinio remėjas.

Nuotr. K. Čikoto

IŠ VISUR

(atkelta iš 5 psl.)

— **Dr. Kazys Bobelis** ir **Vytautas Volertas**, Alto ir JAV LB centro valdybos pirmininkai, iš Baltųjų Rūmų gavo raštą, pasirašytą specialaus prezidento patarėjo George T. Bell. Laiškas rašoma: "Kaip jūs be abejo žinote, prez. Nixonas 1971 gegužės 1 paskelbė Lojumo dieną. Dėl jūsų organizacijos aktyvumo propaguoti mūsų tautos patriotizmą, mes siunčiame jums prezidento pasirašytą duplikatą — originalą minėtos proklamacijos". Su laišku atsiūta ir proklamacija.

— **Mokytojas Jonas Kavaliūnas**, JAV LB Švietimo Tarybos pirmininkas ir JAV LB tarybos narys, dalyvaus kaip referentas JAV LB CV simpoziume "Išvysios kultūrinės politikos problemos ir kryptys". Simpoziumas įvyks gegužės 29, Chicagoje šaukiamo Lituanistikos Instituto suvažiavimu metu. Lituanistikos Instituto suvažiavimas bus gegužės 28-31 Mid-America Inn, 5001 West 79 Street, Chicagoje.

— **Dr. E. R. Schmalstieg**as, žinomas kalbininkas, ruošia specialią studiją apie dr. Jono Kazlausko, senesniojo okupantų Lietuvoje nužudyto lituanisto, mokslinius darbus. Pranešimas bus skaitomas Lituanistikos instituto suvažiavime gegužės 29-31 Chicagoje.

— **Švietimo Gairių** 4-tas numeris išeina gegužės mėnesį. Atskiru atspaudu išeina knygtė "Kaip mokyti skaityti namie". Ja galės naudotis šeimos, kurios gyvena per toli nuo lituanistinių mokyklų. Redaguoja pedagogas P. Maldeikis, leidžia JAV Lietuvos Bendruomenės švietimo Taryba, pinigine parama teikia Lietuvos Fondas.

— **Vasario 16 gimnazijoj** Vokietijoje iš JAV nuvykusių mokytojų Aldona Rygelytė, Gimnazija turi ir 3 mokinius iš Amerikos: Birutę Motiejūnaitę — II kl. — iš Los Angeles, Gedimina Mažeiką — IV kl. — iš Washingtono ir Algi Avizienį — VI kl. — iš Chicago. Ateinančias mokslo metais, kurie prasideda rugsėjo 5, mokinių iš JAV bus žymiai daugiau. Jau dabar apie 10 šeimų ruošiasi savo vaikus leisti į Vasario 16 gimnaziją.

— **Sol. Danos Stankaitytės** individualus koncertas įvyks birželio 12 Chicago's Orchestra Hall salėje. Bus nauja ir iškilanti koncertinė programa. A. komponuos muz. Alvydas Vasaitis.

— **Australijoj**, Viktorijos valstijos Universitetų ir Mokyklų Egzaminų Taryba pripažino lietuvių kalbos kursą universitete ir jau nuo šių metų bus galima lietuvių kalbos kursą laikyti baigiamųjų gimnazijos egzaminų pagrindinių dalykų tarpe. Šiam lietuvių kalbos kursui pripažinimui labai daug pastangų padėjo lietuvių akademinės korporacijos "Romuva" moksliniosios sekcijos pirmininkas S. A. Stankūnavičius. Šiuo metu jau yra užsiregistravę 40 jaunuolių, jų tarpe ir keli kitataučiai, nori pagrindinai išmokti lietuvių kalbą.

— **Australijoj** vienas seniausių ir iškiliausių dainos vienetų yra Melbourne Dainos sambūris, kurio priežiūroje buvo pravaista paskutinioji dainų šventė Melbourne. Šio sambūrio ilgametis dirigentas yra Albertas Čelna.

— **Algimantas Bublys** ir **D. B. Guthrie** sukūrė kompiuterių centro pastatą Sterling Forest, N. Y. JAV leidžiamas "Progressive Architecture" žurnalas šių architektų kūrinį priskyrė prie žymiųjų architektūros atsitikimų.

— **Amerikos Lietuvos Kunigų Vienybės** seimas šiemet bus Marianopolje, Thompson, Conn., rugpjūčio 25-26.

Anapus Andų kalnų ir Amazonės

Išpūdziai iš kelionės po Pietų Ameriką

(Tęsinys iš praeito nr.)

DR. HENRIKAS ARMANAS

Pėstieji ir važiuotojai
Automobilių susisiekimas P. Amerikoje yra negausus, bet labai greitas ir, sakyčiau, pašėlęs. Pėsčias žmogus turi būti labai atsargus, nes nelaimės atveju gatvėje kalta yra pėsčias keliautojas. O jeigu susedžia du automobiliai, tai teisingas yra ir pirmenybė judėjime turi brangesnėje mašinoje važiuojas. Pvz., susidūrus Volkswagen su Mercedes, randamas kaltu Volkswagen, nes jis turi duoti kelią Mercedes. Susisiekimą tvarkančių šviesų gatvėse yra tik kai kur, policininkų — dar rečiau, ir tie, atrodo, visai nesidomi, kas darosi aplink. Moterų vairuotojų yra labai reta.

Rio de Janeiro aikštės ir dažni šaligatviai iškloti "mozaikos" akmenukais, vaizduojančiais vingiuotas juodas ir baltas juostas. Nepratusiam keleiviui vaikščiojimas tais šaligatviais yra sunkus ir nepatogus, nes susidaro iliuzija, kad šaligatvis nėra lygus ir turi įdubimus. Gražu pažiūrėti, bet nei patogu, nei saugu.

Sunku praveisti kelius

Nors Pietų Amerika, išskyrus Urugvajų, patogia guli tropikuose ant ekvatoriaus, tačiau klimatas yra malonus, nes Andų kalnai supa žemyną nuo pietų iki JAV sienos. Buenos Aires klimatas yra toks pat, kaip New Yorko, tikti žiemą nėra sniego. Per aukštus kalnus ir džungles keliai yra sunkiai pravedami; todėl svarbiausia susisiekimo priemonė yra lėktuvai.

Dėl gamtinių sunkumų bei natūralių sienų kiekviena valstybė yra išlaikiusi savitą gyvenimą, papročius ir kultūrą. Tautų maišymasis Pietų Amerikoje beveik neįmanomas ir neįpraktikuojamas. Vienos valstybės žmogui beveik neleidžiama apsigyventi kitoje valstybėje be svarbios priežasties. Nors Brazilijoje pilna juodųjų, tačiau jų nėra kitose Pietų Amerikos valstybėse.

Žiemos ir pavasariai

Idomu paminėti metų laikus. Ten gruodis, sausis ir vasaris yra vasaros mėnesiai; rugsėjis, spalvis ir lapkritis — pavasaris; kovas, balandis ir gegužis yra ruduo, o birželis, liepa ir rugpjūtis — žiema. Pavasariai yra gražūs; temperatūra — apie 70 F; gausu žiedų, ypač, Santiago mieste ir apylinkėse, primenančių gražius Lietuvos pavasarius. Žiemos ir rudens — niūrus, vėjingi; temperatūra dienomis — apie 55-60 F, o vakarais vos siekia 40 F; tenka miegoti po pūkinėmis antklodėmis, nes namuose nėra nei centrinių, nei kitokių šildymų. Ant medžių apdžiūvę lapai pasilieką kabėti ir lėtai krinta visą žiemos laiką. Vasaros malonios miestuose, bet kai kuriose vietose, kaip Panamoje, jos labai šiltos ir drėgnos, lygiai kaip Amazonės džunglėse.

Sunku patikėti, kad atogrąžų ir ekvatoriaus šalyse žmonės užsiimtų slidžių sportu. Andų

kalnai, kurie nusitęsia per visą žemyną ir amžinai apkloti sniegu, sudaro puikias sąlygas bet kuriam žiemos sportui. Tačiau dėl kelių ir lėšų stokos tik kelios vietovės siūlo pasiturintiems entuziastams šią pramogą.

Mano kelionė į Pietų Ameriką vyko ten esančio gražaus pavasario metu. Negalėjau atsigręžti žieduose paskendusio augmenija, daugybės paukščių čiulbėjimu ir nepaprastu saulės skaidumu, atsispindinčiu įvairiomis spalvomis Andų kalnų sniegynuose. Dėkingas buvau Visagaliui už galimybę tą grožį matyti ir už vilį po kelių savačių išgyventi dar vieną pavasarį savo naujoje tėvyne — JAV.

Kelionėje išvargsta laikrodis

Keliaujant po pasaulį labai svarbus ir painus reikalas yra susigaudyti laike.

Nuo Baltimorės skrendant lėktuvu į Los Angeles keturias su puse val., ten teko laikrodį atsukti trim valandom atgal; tuo tarpu iš Los Angeles atskridus į Mexico City ir kelionėje praleidus tris valandas, teko laikrodį pasukti viena valanda pirmyn. Iš Mexico City skridau į Panamą tris valandas, ir vėl reikėjo laikrodį pasukti dviem valandom pirmyn ir grįžti į tą patį laiką, kuri palikau Baltimorėje. Kelionėje nuo Panamos iki Peru — Limos praleidau tris valandas, bet ir vėl laikrodį turėjau pasukti dviem valandom pirmyn. Kelionėje iš Limos į Čilę — Santiago išbuvęs keturias valandas, turėjau laikrodį atsukti dviem valandom atgal. Iš Santiago į Buenos Aires skridau per Andų kalnų viršūnes vos tik pusantros valandos, bet šį kartą mano vargšelis laikrodis turėjo poilsio: tuo tarpu iš Buenos Aires į Sao Paulo skridau tris valandas ir čia vėl sukau laikrodį dviem valandom pirmyn. Iš Sao Paulo į Rio de Janeiro tenka skristi vos tik 45 minutes; lėktuvai kursuoja kaip ir traukiniai — kas 30 minučių. Iš Rio de Janeiro į Caracasą skridau šešias valandas ir laikrodį turėjau vėl atsukti valanda atgal.

Matų ir saikų sistema Pietų Amerikoje yra decimalinė, kaip ir Europoje.

(Bus daugiau)

PARAPIJOS CHORO KONCERTAS

BROCKTON, MASS.

Parapijos choro koncertas.

Sv. Kazimiero lietuvių parapijoje per trumpą laiką kompozitorius Julius Gaidelis sudarė tokią darnų vienatę, kad juo tikrai džiaugiamės kiekvieną sekmdienį sumos metu, tartum nusikeldami Lietuvon. Balandžio 25 klausėmės šio choro koncerto parapijos salėje. Salė buvo perpildyta brocktoniešiu, bet ypač gerėjoms kaimyniniu Bostonu, iš kur gausiai apsilankė mūsų kolonijoj. Maloniai nutiekė solistės Stasės Daugėlienės dalyvavimas programoje.

Choras pirmoje dalyje pradėjo programą nostalgikai skambančia C. Sasnausko "Kur bėga Šešupė", toliau girdėjome St. Simkaus "Ant tėvovio dvaro" ir "Važiavau dieną", V. K. Banaičio "Už jūrų marių", "Paskutinį vakarėlį" ir paties choro dirigento kompoz. J. Gaidelio "Šienapiūtė". Solistė St. Daugėlienė padainavo Tallat-Kelpšos "Daina apie sesytę", J. Gruodžio "Oi ant kalno" ir A. Kuprevičiaus "Vasilkėliai".

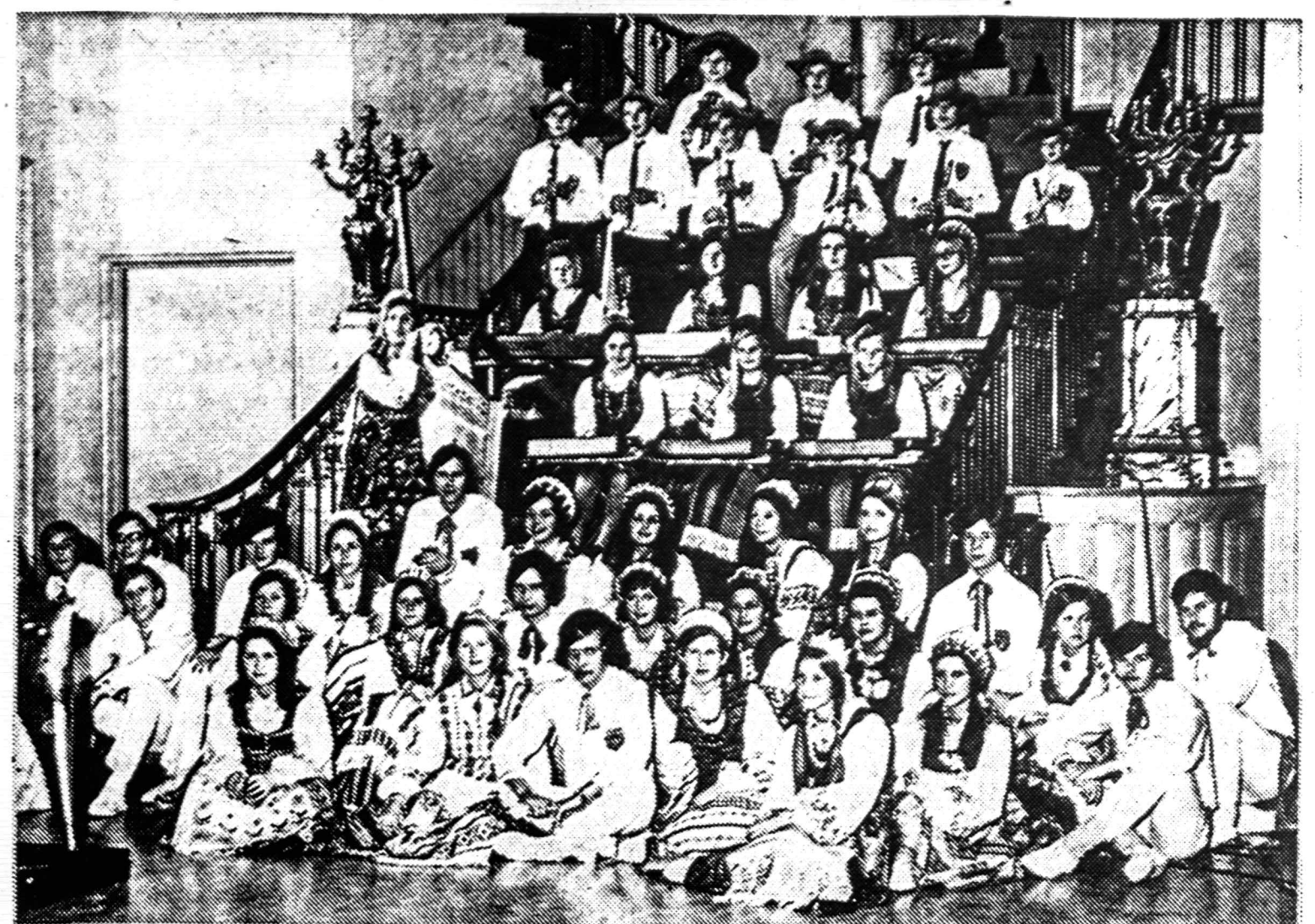
Po pertraukos solistė padainavo Schultzo "Pavasaris", A. Račiūno "Lopšinė" ir iš op. Fausito "Gėlių arija" (Gounod). Choras antrąjį kartą dainavo J. Svedo "Anoj pusėj Nemunėlio", V. K. Banaičio "Po aukštus kalnus", J. Gudavičiaus "Kur giria žaliuoja", St. Simkaus "Apynėlis", J. Gaidelio "Pavasario daina" ir "Kurteliai sulojo". Užbaigai galingoji J. Zilevičiaus "Laisvės daina" uždegė visus nenusakoma tėvynės meile ir laisvės pasilgimu.

Choro nariai tikrai daug dirbo, ruošėsi, aukojosi; repeticijos, grįžus po darbo, nėra pramoga. Bet pamilę savo dirigentą ir nuolat skatinami bei giriami savo klebono, lyg ir neįjautė nuovargio, kuris po darbo lydi kiekvieną. Nepaprastai daug triušo įdėjo kompoz. J. Gaidelis, besiruošdamas koncertui choro pirmininkas P. Radzevičius ir parengimo komitetui vadovavęs inž. V. Eikinas.

Choristės bei choristų žmonės pasirūpino ir vakariene, kurios paruošimui vadovavo St. Gofensienė. Jai talkino Moterų Sodalicijos narės. Lietuvos vyčiai įrengė tautodailės parodėlę ir senų lietuviškų knygų skyrių, kurias suteikė V. Biznikauskui. Ateitininkai turėjo naujausių lietuviškų leidinių stalą.

Po pertraukos solistė padainavo Schultzo "Pavasaris", A. Račiūno "Lopšinė" ir iš op. Fausito "Gėlių arija" (Gounod). Choras antrąjį kartą dainavo J. Svedo "Anoj pusėj Nemunėlio", V. K. Banaičio "Po aukštus kalnus", J. Gudavičiaus "Kur giria žaliuoja", St. Simkaus "Apynėlis", J. Gaidelio "Pavasario daina" ir "Kurteliai sulojo". Užbaigai galingoji J. Zilevičiaus "Laisvės daina" uždegė visus nenusakoma tėvynės meile ir laisvės pasilgimu.

Choro nariai tikrai daug dirbo, ruošėsi, aukojosi; repeticijos, grįžus po darbo, nėra pramoga. Bet pamilę savo dirigentą ir nuolat skatinami bei giriami savo klebono, lyg ir neįjautė nuovargio, kuris po darbo lydi kiekvieną. Nepaprastai daug triušo įdėjo kompoz. J. Gaidelis, besiruošdamas koncertui choro pirmininkas P. Radzevičius ir parengimo komitetui vadovavęs inž. V. Eikinas.

Montrealio ansamblio "Gintaras" gegužės 23 d. 3 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliiečių D-jos salėje, 368 W. Broadway, atlieks lietuviškų liaudies dainų, muzikos ir tautinių šokių darną, priežiant lietuvių liaudies muzikinių instrumentų orkestrui. Po programos šokiai su Worcesterio R & M Trio orkestru ir vaizais. Rengia L.B. Bostono apylinkė ir kviečia Bostono ir apylinkių lietuvių atsilankyti jaunimo meno vakare.

LB RYT. PAKRAŠČIO DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

JAV Lietuvos Bendruomenės centro valdyba gegužės 1-2 Patersone, N. J., buvo sukvietusi Bostono, Connecticut, New Jersey, New Yorko ir Pietryčių apygardų ir jom priklausančių apylinkių atstovų suvažiavimą painformuoti apie CV darbus, finansų tvarkytąjį Motiejų Vaisnio ir švietimo tarybos atstovo Antano Masionio pranešimų apie jų srityje atliktus ar numatomus atlikti darbus.

Nepaisant fakto, kad LB JV gyvena jau 20 metų ir kad per tą laiką jos veidas jau turėtų būti visiem išryškėjęs, LB ir šiandien susilaukia įvairių ir dažnai nepagrįstų puolimų: esą ji apleidžianti lituanistinį švietimą, skaldanti visuomenę ir duplikuojanti laisvinimo darbus. Tačiau faktai rodo, kad lituanistinis švietimas, nežiūrint nepalankios aplinkos ir ribotų lėšų, yra nuolat tobulinamas ir jam nuolat rodomas ypatingas dėmesys. Į laisvinimo darbus LB jau senai įsijungusi, nes ji dėl savo organizacinės sąrangos Lietuvos laisvinimo darbų negalinti atsisakyti. Su kitais laisvinimo veiksmiais LB stengiasi palaikyti nuosirdžius santykius ir su jais nekonkuruojanti, tačiau einanti ten, kur Lietuvos laisvinimo reikalams galinti pasitarnauti. Tokia LB linija nėra tik CV padaras, bet LB tarybos sankcionuota kryptis.

CV tariasi su Head Start programos vadovybe dėl paramos lietuvių vaikų darželiui, daro žygį, kad JAV kongresas priimtų National Heritage Studies Act ir tuo reikalu yra įteikusi platų memorandumą; stengiasi gauti per Liberty radiją Europoje transliacijas lietuvių kalba; rūpinasi, kad Simas Kudirka būtų įsileistas į šį kraštą; kad būtų pakeistos slapotos direktivos dėl politinių pabėgėlių iš Sovietų Sąjungos. LB turinti ryšinius Valstybės departamente, JAV Kongrese, Respublikonų ir Demokratų partijose. Mezgamie ryšiai su American Legion, Veterans of Foreign Wars, American Federation of Labor, Chamber of Commerce, religinėmis bendruomenėmis, latviais, lenkais, estais, italais, ukrainiečiais ir žydais. Norima gauti vietos 1976 m. įvyksiančioje Amerikos 200 metų sukakties ekspozicijoje, kur būtų akcentuojamas Lietuvos valstybingumas.

Lietuvių jaunimo reikalų pasidžiaugta jo veikla, lankant lituanistines mokyklas, nusiškus studentais, nes jiems kol kas sunku įtilpti į ligišiolinius organizacinius rėmus. LB ir stengiasi sudaryti tokius rėmus, į kuriuos studijuojantis ir studijas baigęs jaunimas galėtų lengvai įtilpti. Patarta traukti jaunimą į apylinkių ir apygardų veiklą, sudarant jiems reiki-

alingas sąlygas, kviečiant juos reikštis ir valdomuose apylinkių ir apygardų organuose. Norima sudaryti skrajojantį meno vienatę, kuris galėtų lankyti mažesnę kolonijose, ir suorganizuoti jaunųjų menininkų kilnojimą parodą.

JAV-se veikia 8 apygardos ir 72 apylinkės. LB veikloje vienu ar kitu būdu reikiama apie 10,000 lietuvių. Rūpinamasi sudaryti lietuvių kartoteką, steigti apylinkėse seniūnijas, visuomeninius ir profesinius ratelius ir skieisti LB mintį lietuviškai nekalbančiųjų tautiečių tarpe.

LB žmonės kitom organizacijom suteikia žymiai didesnes pinigų sumas, kaip LB, todėl apylinkės buvo prašomos suteikti LB reikalams bent po šimtinę dolerių, kad CV galėtų tinkamai savo užsiimimus įvyvendinti.

Švietimo tarybos atstovas ragino rūpintis mokytojų lituanistinėm mokyklom paruošimu, nes senoji mokytojų karta pamazū iš to darbo traukiasi, o be to jaunesnieji mokytojai greičiau surandą bendrą kalbą su mokiniais. Ragino pranešti SVietimo Gaires ir Eglutę.

Diskusijų ir pranešimų apie apygardų ir apylinkių veiklą metu atstovai pagyrė CV vykdomus darbus ir pritarė jos užsiimimams. Brazilskų, Kudirkos ir Simokaičių bylos buvęs labai stiprus aktyvas mūsų jaunimui pademonstruoti savo lietuvišką nusistatymą, tačiau kartu ir rūpinatis surasti jam ir pastovesnį stimulų. Suvažiavimo dalyviai gerėjosi Worcesterio, Hartfordo, Waterbury Putnamo seselių ir kitų apylinkių ir jų jaunimo aktyviu dalyvavimu lietuviškoje veikloje. Ta proga norėsi pažymėti, kad tik Marijos Nekalto Prasiždėjimo seserų vienuolynas turi LB apylinkę ir suranda gražių būdų organizuoti dalyvauti LB veikloje. Abiejuose šio pakraščio LB darbuotojų suvažiavimuose Putnamo seselės labai aktyviai dalyvavo.

Suvažiavimas buvo pradėtas ir baigtas Lietuvos Himnu. Sekmdienį suvažiavimu dalyviai išklaušė mišią Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje ir suvažiavimo mintim skirtą kunigo Viktoro Dabušo pamokslą.

Lietuvių jaunimo reikalų pasidžiaugta jo veikla, lankant lituanistines mokyklas, nusiškus studentais, nes jiems kol kas sunku įtilpti į ligišiolinius organizacinius rėmus. LB ir stengiasi sudaryti tokius rėmus, į kuriuos studijuojantis ir studijas baigęs jaunimas galėtų lengvai įtilpti. Patarta traukti jaunimą į apylinkių ir apygardų veiklą, sudarant jiems reiki-

lingas sąlygas, kviečiant juos reikštis ir valdomuose apylinkių ir apygardų organuose. Norima sudaryti skrajojantį meno vienatę, kuris galėtų lankyti mažesnę kolonijose, ir suorganizuoti jaunųjų menininkų kilnojimą parodą.

JAV-se veikia 8 apygardos ir 72 apylinkės. LB veikloje vienu ar kitu būdu reikiama apie 10,000 lietuvių. Rūpinamasi sudaryti lietuvių kartoteką, steigti apylinkėse seniūnijas, visuomeninius ir profesinius ratelius ir skieisti LB mintį lietuviškai nekalbančiųjų tautiečių tarpe.

LB žmonės kitom organizacijom suteikia žymiai didesnes pinigų sumas, kaip LB, todėl apylinkės buvo prašomos suteikti LB reikalams bent po šimtinę dolerių, kad CV galėtų tinkamai savo užsiimimus įvyvendinti.

Švietimo tarybos atstovas ragino rūpintis mokytojų lituanistinėm mokyklom paruošimu, nes senoji mokytojų karta pamazū iš to darbo traukiasi, o be to jaunesnieji mokytojai greičiau surandą bendrą kalbą su mokiniais. Ragino pranešti SVietimo Gaires ir Eglutę.

Diskusijų ir pranešimų apie apygardų ir apylinkių veiklą metu atstovai pagyrė CV vykdomus darbus ir pritarė jos užsiimimams. Brazilskų, Kudirkos ir Simokaičių bylos buvęs labai stiprus aktyvas mūsų jaunimui pademonstruoti savo lietuvišką nusistatymą, tačiau kartu ir rūpinatis surasti jam ir pastovesnį stimulų. Suvažiavimo dalyviai gerėjosi Worcesterio, Hartfordo, Waterbury Putnamo seselių ir kitų apylinkių ir jų jaunimo aktyviu dalyvavimu lietuviškoje veikloje. Ta proga norėsi pažymėti, kad tik Marijos Nekalto Prasiždėjimo seserų vienuolynas turi LB apylinkę ir suranda gražių būdų organizuoti dalyvauti LB veikloje. Abiejuose šio pakraščio LB darbuotojų suvažiavimuose Putnamo seselės labai aktyviai dalyvavo.

Suvažiavimas buvo pradėtas ir baigtas Lietuvos Himnu. Sekmdienį suvažiavimu dalyviai išklaušė mišią Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje ir suvažiavimo mintim skirtą kunigo Viktoro Dabušo pamokslą.

Lietuvių jaunimo reikalų pasidžiaugta jo veikla, lankant lituanistines mokyklas, nusiškus studentais, nes jiems kol kas sunku įtilpti į ligišiolinius organizacinius rėmus. LB ir stengiasi sudaryti tokius rėmus, į kuriuos studijuojantis ir studijas baigęs jaunimas galėtų lengvai įtilpti. Patarta traukti jaunimą į apylinkių ir apygardų veiklą, sudarant jiems reiki-

Kviečiame praleisti savo atostogas Pietinės New Jersey Atlanto pakraščio gražiame kurorte

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su šiltu ir šaltu tekančiu vandeniu kainuoja tarp \$45.00 ir \$55.00 savaitei dviem asmenim. Atdari nuo Memorial Dienos iki pirmo pavasario.

EUGENIJA ir JONAS JASINSKAI

Hotel Croft Hall

601 Atlantic Ave., Ocean City, New Jersey 08226

Telefonai: (Area Code 609) 399-9871; privatus 399-1221

Brocktono Sv. Kazimiero parapijos choro koncerte balandžio 25 klebonas kun. Petras Šakalys ir kompozitorius Julius Gaidelis. Nuotr. P. Pliškė

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Po 5 dol.: N. Rybokas, Bridgeport, Conn., K. Stroga, E. Hartford, Conn., C. Sodaitis, Woodside, N. Y., L. Visgaitis, Woodhaven, N. Y., F. Zelba, Phila., Pa., J. A. Zavadskas, Haverhill, Mass., G. Zilionis, New York, N. Y.

Po 4 dol.: F. Urbanavičius, Pittsburgh, Pa., P. Martinkaitis, Cicero, Ill., M. Aukštaitė ir Daunys, Toronto, Ont., K. Grajauskienė, Don Mills, Ont., K. Kudukis, London, Ont., A. Keblys, Montreal, Que.

Po 3.50 dol.: M. Martin, Bridgeport, Conn., L. Lambertas, Pottstown, Pa.

Po 3 dol.: B. Babušis, M. Galdikas, R. Kondrotienė, S. Kauraitis, M. Kasperavičienė, B. klyn, N. Y., G. Alksnis, Mas-peth, N. Y., N. Kulikauskas So. Ozone Park, N. Y., M. Kasper, Hudson, N. Y., J. Landsbergis, Richmond Hill, N. Y., J. Rukaitė, Great Neck, N. Y., A. Raguckas, Woodhaven, N. Y., P. Rusas, Prt. Washington, N. Y.

Po 2 dol.: Iš New York valstybės: P. Adamonis, T. Alinskas, P. Bielskus, J. Botyrius, V. Česnavičius, J. Digrys, B. Gedika, M. Jakaitienė, V. Jasinskas, Ch. A. Yourshis, S. Kačinskienė, A. Kazlauskas, G. Koshy, J. Krunklys, S. Kunkulis, S. Lauras, H. Morris, J. Mačernienė, F. Marciš, J. Mikalauskas, O. Panatauskienė, L. Petraitis, P. Puskas, J. Ratham, U. Sarkus, A. Sirgedas, N. Stilsonas, J. Stanat, J. Staškus, J. Sinkevich, P. Urbanavičienė, Ch. Remenčius, J. Savickas, dr. J. Snieška, visi iš Brooklyn, P. Aleksandravičius, A. Arūnas, V. K. Banelis, J. Bagdonas, K. Bačauskas, J. Beržetis, M. Čičauskas, A. Dailys, J. B. Dičpinigaitis, M. D., J. Gorklys, A. Kadzys, M. Kleiza, M. Klimas, J. Laucavičius, G. Leiga, J. Malinauskas, S. Nutautas, V. Oniūnas, J. Rauba, J. Sakalauskas, A. Vytyvis, A. Sidlauskas, N. Simkienė, A. Slikas, K. Skobeika, A. Spaičis, O. Stagnūnas, A. Swedish, J. Dailys, S. Kreivėnas, E. Karmazinas, St. Karmazinas, visi iš Wood-

haven, B. Arminas, A. Budrikis, A. Eidukevičius, M. Fiore, J. Galinis, I. Kapočius, V. Krivickas, S. Klevas, B. Lukoševičius, M. A. Milukas, K. Motuzas, T. Slapšys, V. Simonaitis, V. Stasiūnas, O. Veleikis, visi iš Richmond Hill. B. Batiša, V. Keiba, P. Mocejūnas, K. Zlotkus, Rochester, O. S. Bilis, M. Mulevičius, C. J. Karbočius, Amsterdam, P. P. Evans, A. Gasiūnas, Massapequa, Pk., R. Stepanėnas, M. Surdukevičius, Long Island City, S. Kugys, E. Noakas, A. Nivickis, J. Wanat, Ozone Park, V. Butkys, A. Jan-ce, P. Povilaitis, J. Rukaitė, Great Neck, Ch. Bukas, N. Butkus, V. Naronis, New Hyde Park, J. Bortkevičienė, J. Kiaunė, Jamaica, kun. J. Pakalniškis, M. Tamašauskas, L. Ulrich, S. Zupka, Maspeth, K. Petrikas, Forest Hills, E. Gailius, Westbury, kun. L. Klimas, Shirley, J. Tamašauskas, Mt. Vernon, J. Melynis, Nesconset, A. Tamašauskas, Elmhurst, F. Swilpa, Plainview, A. Goeldneris, Flushing, O. Dailidė, Syracuse, S. Jeremskis, Port Ewen, J. Urban, Spring Valley, dr. K. Zymanienė, New York, D. Tautvilas, Roslyn Hts., A. Šimutis, Laurentin, kun. A. Naujokas, Port Chester, kun. A. Glevckas, Albany, A. Baltutis, Lake Hiawatha, L. T. Milukas, Plainview, A. Sirutis, E. Chatham, M. Skirmont, Valley Stream, A. Bačiūkas, W. Babylon, S. Mažilis, Fishkill, A. Skrudzys, Footplain, O. Valys, Latham, E. Vaitiekunienė, Jeffersonville, V. Kuskis, Hollis, J. Narvydas, Seaford, L. Rogers, Belford, P. Jurgela, Uniondale.

Iš New Jersey valst.: E. Dietrich, M. Baronas, J. Juškaitis, A. Kondrat, P. Kirslis, J. Lukauskas, J. Miežaitis, U. Maceikonis, T. Petrakis, V. Radzevičius, E. Beth, J. Diržius, A. Atkonis, J. Melynis, V. Rinkevich, A. Shalkauskas, J. Vaickus, Kearny, V. R. Ambraziejus, J. Jasukaitis, A. Pliskaitis, Newark, A. Čekas, J. Semėnas, A. Žukauskas, Metuchen, K. Kubaitis, P. Kaspriūnas, Rahway, P. Maleckas, L. Stukas, Hillside, A. Giraitis, S. Kontrimas, Irvington, A. Jonys, Delanco, J. Tumas, Harrison, V. Melinis, Matawan, P. Bachis, Bayonne, Ver. Melinis, Matawan, J. J. Ardy, Cherry Hill, L. Jurevičius, Linden, A. Skučas, Plainfield, O. Budris, Freehold, B. Macijauskas, Point Pleasant, D. Skuja, Kenilworth, A. Abakanavičius, Little Falls, A. S. Trečiokas, Orange, A. Dūda, Milford, A. Barkauskas, Point Pleasant, J. Mikolaitis, Westwood, P. Miller, Bloomfield, M. Gedwill, Pattenburg, K. Trečiokas, Union, M. Slater, Belle Mead, P. A. Grušas, Morris Plains.

Iš Kanados: E. Abromaitis, E. Davidson, A. Puteris, K. Zebrauskas, Toronto, Ont., J. Jocyne, A. Ratkevičius, S. Zulpas, London, Ont., V. Kazinaitis, J. Petrakis, Hamilton, Ont., A. Lukas, St. Catharines, Ont., A. Žilėnas, Sudbury, Ont., P. Bertman, Qu Appelle, Sask., S. Jankauskas, Rexdale, Ont., J. Kralikauskas, Islington, Ont., Tėvai Jezuitai, Montreal, Que.,

Iš Ill. valst.: B. Balys Radio and Television, K. Bružas, A. Garbačiauskas, A. Giniotas, P. Gruodis, kun. V. Gutauskas, K. Januška, J. A. Klimas, B. Ki-zauskas, A. Kraučeliūnas, K. Kuzas, M. Liulevičius, J. Mačėnas, M. Rimeikis, A. Skrupskelis, J. Vainekis, E. Vilimaitė, Chicago, O. Apalianskas, K. Gimžauskas, A. Kindurys, E. Olšauskas, B. Paliulionis, A. Zailskas, Cicero, E. Grudzinskienė, Flossmoor, A. Nagys, Lemont.

Iš Calif. valst.: H. A. Bajalis, R. Dovydaits, V. Grasska, J. Jodelė, Los Angeles, St. Raštikis, Monterey, R. Barauskaitė, Pomona, V. Malinauskas, Santa Barbara, V. Rukšėnas, Downey, P. A. Raulinaitis, Burbank.

Po 1 dol.: iš N. Y. valst.: J. Adomaitis, Ona Banning, Anne Barris, R. Boza, Dalia Bulgaris, S. Cekevičienė, J. Gelgota, J. Klimavičius, Ona Kubilienė, Anna Mikolaitis, A. Ramonas, P. Razickienė, P. Razickas, A. Rimydis, E. Senkus, E. Tamašauskienė, J. Trimackienė, Brooklyn, A. Krajauskas, P. Kvarinskienė, P. Motieku-nas, John Paulin, A. Samušis, A. Vebeliūnas, Richmond Hill, A. Bortkevičienė, John Glazer, E. Jankauskienė, A. Pumputis, V. Rastenis, A. Strimavičienė, John Treimanienė, Helen Vel-nis, Woodhaven, J. Alekna, El-mont, V. Anonis, Rego Park, B. Banzevičius, Amsterdam, E. Bielkevičienė, New York, J. Bi-liūnas, Port Chester, L. Bukauskienė, Staten Island, V. Dra-montas, Corning, A. Kadzys, Jamaica, A. Liepinaitis, Yonkers, J. Miškinis, Rochester, M. Norris, Bay Shore, A. J. Os-tapak, Massapequa Park, P. Te-leiša, Ozone Park, J. Telksnis, Great Neck, Z. Uselis, Flush-ing, Domas Vaicius, Hudson.

Iš Conn. valst.: P. Ambrozė, V. Bačkūnas, M. Bernat, D. Draugelis, S. Jaras, J. Manikas.

Naujos plokštelės — ilgalaikė dovana kiekvienai progai: A. Dvarionas — 12 šokių rinkinių, nr. 25, 5 dol.; A. Sabanias — 12 šokių rinkinių, nr. 26, 5 dol.; S. Grauzinis, Pupų Dėdė ir kt. atlieka įvairias dainas, nr. 27, 5 dol.; Lietuvos karo mokyklos choras, Karo muziejaus ork.; J. Petrauskas, V. Dineika ir kt. atlieka 12 įvairių dainų, nr. 28, 5 dol.; Čiurlionio 30 m. jubilėjinis albumas, 28 dainos, 10 dol. Išeido J. Karvelis, Chicago, Ill. Šios plokštelės gaunamos ir Darbininko spaudo kioske.

HOLGATE HARBOR MARINA
Open 7 days a week West & Roosevelt Ave. Beach Haven Inlet — Dial 609-492-2179

Angelo's Restaurant & Pizzeria open 6 days a week Bring the family for Sunday dinner 83 Broadway Passaic N.J. Call 201-779-9386

Brand new-garden opening Islip — Belfair Gardens — 1 hr. N.Y. at Great River — 3 1/2 to 5 rooms from \$215. Mo. Prime loc. next to Great River R.R. Sta. 1/4 mi. from the new county golf course & park & Boat marina. St. Marys, East Islip, close to all conv. Office 516-581-2300

H. W. FEMALE
Typist IBM electric fast & accurate 36 1/2 week, 8-4 PM Gulf Insurance Co. 2175 Lemoine Ave. Fort Lee, NJ Call: 201-967-9200

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Incorporated 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas — Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/2 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/2 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA NEW YORKE

VOKISKOS SPECIALYBES

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros

Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užsikit — įsitikinsite!

9 DIDŽIULS KRAUTUVES 9

New York: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047

Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068

Astoria: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210

Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116

E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.J.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677

Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552

Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154

Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

L. Mikėnas, Hartford, A. Alu-bauskienė, M. Augustauskienė, M. Gureckienė, J. Jasilevičius, J. Naura, A. Orantas, A. Padai-gienė, D. Skrebutienas, Water-bury, M. Bakšienė, A. Tulikie-nė, Putnam, M. Alexander, Tor-ington, M. Arlauskienė, En-field, A. Balsys, Nagatuck, V. Biknaitis, E. Haven, J. Buikie-nė, Glastonbury, A. Kasietienė, New Britain, B. Kuklerienė, Bridgeport, G. Makstela, Jew ett City, A. Ramanauskas, Man-chester, A. Satkauskas, Oakvil-le, A. Sinkūnienė, Plainfield, S. Stadalnikas, Stamford, E. Serkš-nienė, Bloomfield, Mary To-mel, Enfield, W. Wasilauskas, Watertown, K. Urbšaitis, Mid-dlebury.

Visiems, prie kalendoriaus išleidų padėgimo prisidėju-siems, nuoširdžiai dėkojame. Laukiame spaudai paramos ir iš neatsiliepusių.

Dėkinga DARBININKO Administracija

SERVICE

FURS BY KAROL

Specializing better-furs coats suits — one of the finest stores of its kind on the East Coast — Better formal wear. Also renowned mother of the bride & groom formal gowns and pants-suits. Bridesmaids dresses — cocktail length as well as prom and formal apparel. Coats, suits, Brides-maid dresses. Complete storage facilities. Remodeling. Most scientific vaults on premises, Garden State Plaza Paramus, N.J. 201-543-2700

DISPLAY

A-1 Carpentry & Brick Work — all work guaranteed Mr. Quinn 853 Eli-zabeth Ave. Richfield, N.J. — Call 201-943-5512

Jeanette Smith Electrologist — By appointment only U.S. Highway No. 130 Hightstown, New Jersey. Call 609-448-3489

HOLGATE HARBOR MARINA
Open 7 days a week West & Roose-velt Ave. Beach Haven Inlet — Dial 609-492-2179

Angelo's Restaurant & Pizzeria open 6 days a week Bring the family for Sunday dinner 83 Broadway Passaic N.J. Call 201-779-9386

Brand new-garden opening Islip — Belfair Gardens — 1 hr. N.Y. at Great River — 3 1/2 to 5 rooms from \$215. Mo. Prime loc. next to Great River R.R. Sta. 1/4 mi. from the new county golf course & park & Boat marina. St. Marys, East Islip, close to all conv. Office 516-581-2300

H. W. FEMALE

Typist IBM electric fast & accurate 36 1/2 week, 8-4 PM Gulf Insurance Co. 2175 Lemoine Ave. Fort Lee, NJ Call: 201-967-9200

DISPLAY

Road Runners Inc. open 6 days a week featuring the new 350 Bridge-stone GTR by Rockford and other motorcycles 8 C Forest 516 671-8280

Keyview Esso Service Center open 7 days a week complete auto repairs road service & towing tires batteries accessories. Keyport 201-264-9712

Viola Dry Cleaners laundry altera-tions repairs invisible reweaving 1 day dry cleaning service free pick up and delivery — 609-893-0893

Reconditioned refrigerators, \$49.95 up, gas ranges & washing machines \$49.95 up. Superb: 212 VI 8-9499 — 118-16 Rockaway Blvd. S. Ozone Pk.

Brooklyn—lovely 6 bedroom home in mint condition on oversized lot on tree lined street Extras include quar-tered oak reception room, woodburn-ing fireplace, flagstone patio, land-scaping, 2 car garage. Walk to sub-way and parochial schools. All for \$37,500 Ch. Buermann 212-287-2500

Let Your Money Work for You!

Why settle for 5% or 6% return on your money? — Now let your money work hard for you!

HOW? — INVEST \$1,097.50 TO \$3,292.50 FOR YOUR OWN POSTAGE STAMP DISTRIBUTING BUSINESS

- Stamps are an everyday necessity.
- Strictly a cash business—no credit or collection problems.
- No inventory or stock spoilage.
- Profit margin is excellent.
- Locations provided by us.
- Full or part time work.
- Age no barrier—either men or women can qualify.
- Investment secured by equipment.
- Equipment guaranteed.

Be your own boss! For information, send name, address and phone number. All inquiries are promptly handled. We will gladly exchange references with you.

AMERICAN POSTAGE STAMP DISTRIBUTING COMPANY

Suite 110 Dept. CD
Brentwood Center
2674A South Glenstone
Springfield, Missouri

Tel. (417) 883-1835

Tutorial & Growth Opportunity Center — tutorial services all academic subjects remedial reading / Math / science bilingual program—day and eve Prospect Park 201-345-2515

V & J Pizzeria open 7 days a week Sicilian and Neapolitan pizza — a family place Valley Road and Ham-burg Tpke Wayne NJ 201-628-9840

Adirondacks Lake Frontage acreage on beautiful Tupper Lake & Upper Saranac Lake Mary Mercurio, re-al-ator Lake Simond Rd 518-359-2431

Cape Cod year round and seasonal Cottages and Homes choice locations reasonably priced excellent condi-tion H. W. Robinson 617-428-6564

MID MONMOUTH LIMOUSINE SERVICE 7 days a week all hours all occasions weddings airports piers funerals — Dial 201-747-9119 Red Bank

Charneski and Bongiorno Realtors 42 South Main Manville, N.J. Lots farms residential homes — Call: 201-722-0070

Spring Cod springing fish the most modern on coast Montauk's newest, biggest, fastest Viking Star 5AM heated fishing rails heated cabins bunks hot food reclining seats, Capt. Paul Fasberg 516-668-5924 or 2732

Virginia 9-4496

A. R. SHIPLEY

Aluminum Combination Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N.Y. 11208
— Allen R. Shipley —

SERVICE

Service Shoe Repair and Luggage Shop orthopedic work our specialty. We sharpen scissors and knives 346 Bloomfield Avenue 201 CA 6-2781

V & S MOVING TRUCKING CO. — 675-5286

All types of Moving—24 hr. service Sales of all of new classes and used furniture VICTOR, Proprietor 137 8 Avenue New York, N.Y.

South Jersey Body Shop open 5 days a week Collision experts 528 South Black Horse Pike Blackwood, New Jersey 609-227-2221

Santana Friendly Service Station — open 7 day a week general auto re-pairs road service & towing tires, batteries Newark NJ 201-621-2095

Marvin's Liquors and Delicatessen open 6 days a week a family place we also deliver 67 Elizabeth Avenue Newark, N.J. Call: 201-248-2144

James Simpson

& Sons

MOVING AND HAULING

Attic - Basement - Yard

CLEANING

"No job too big or too small"

201-824-1679

201-248-2553

336 Peshine Avenue

Newark, N.J.

IL BOSCHETTO Italian Restaurant Excellence in Neapolitan cooking — Sea Food specials business men's lunch-dinners summer outdoor dining choice international wines closed Tues. Major credit cards — Phone 379-9335, 1660 E. Gun Hill Rd Bronx

THOMAS SHOE REPAIRS

We pick up and deliver in all eleva-tor buildings or 1st and 2nd floor. Call us at 864-8893 send in shoes by mail with explanation — shoes re-paired same day.

Color Shoe Dying send color sample Call us at 864-8893

We deliver anywhere in the Harlem area. 139 Lenox Avenue at: 117th Street, New York City.

N.Y. Television Service Co. 4901 - 43rd Ave. Woodside Bklyn, N.Y. re-pairs, color - black & white T.V.S. & unit components all boro. 476-3197

TYPING - MAILING and LIGHT BOOKKEEPING done Call 789-2100

Rubbish removal, concrete work, in-terior demolition & kitchen cabinets. Call Martin Rodriguez, 289 Colum-bia St., Brooklyn, UL 5-6348

The Evergreens' Cemetery presents the new community mausoleum for those who prefer as their last rest-ing place a crypt mausoleum and do not want to incur the expense of private construction. Now available, Evergreens' Cemetery 212-455-5300

TRAVEL AGENCIES QUINONES INSURANCE BROCKAGE & TRAVEL

All Travel Arrangements Tickets and reservations for TOURS - CRUISES HOTELS - RESORTS.

Trips to all parts of the world. 514 East 183rd Street CALL: 933-8454 933-1307

A & M Furs Inc. 41-16 Main Street Flushing, Queens fur storage vault on the premises Don't let your clo-s-ets set your furs on fire FL 3-5235

POP'S BODY AND FENDER CAR SPECIALISTS open 6 days a week reliable and dependable workman-ship — 34 Horton Avenue New Ro-chelle, New York — Call: 914 NE 6-9354

MALE - FEMALE

Overseas Employment — Australia, Orient, Europe, etc. We assist you. For details call 201-763-7755 Trans World Overseas Services, Inc. Trans World Building, 1980 Springfield Ave. Maplewood, N.J.

Sewing machine operators on leath-er coats steady job, good pay apply A & H Incorporated 5214 Polk St. W. New York, N.J. 201-863-7350

Comptometer Operator experienced good salary benefits pleasant office downtown Brooklyn area 875-2146

AIDAI — stambus mėnesinis kultūros žurnalas. Metam tik 10 dol. Adm instraci-ja: 680 Bushwick Ave., Brook-lyn, N. Y. 11221.

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Tel.: GL2-2923

H. W. MALE

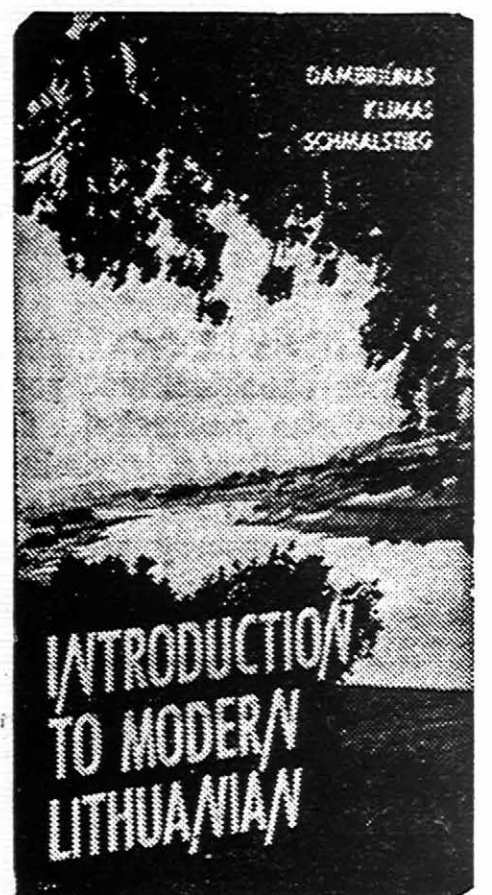
Experienced Gas Station Attendant day or nights steady work Texaco Service Station 2 Glen Cove Road, Greenville, L.I. Call: 516-621-6190

EXPERIENCED WAITERS and BUSBOYS 6 day week lunch & din-ner steady nice working conditions Restaurant in the Sky 125 Tuckahoe Rd, Yonkers, N.Y. 914 YO 3-8778

MAN WANTED general helper in growing West Andian Food Compa-ny. Good salary. Fringe benefits. Call Mr. Auguste: 467-6177 Fred's West Indian Food Co. 860 Nostrand Ave. Brooklyn, N.Y.

Experienced Watcher on Saurer ma-chines. Night shift 7PM-7AM steady nice working conditions — Horizon Embroidery, Fort Lee 201-947-3796

BUMPER STRAIGHTENERS Experienced, up to \$5.25 an hour, vacation and holiday pay, will pay for moving expenses. If interested call collect: (315) 472-7073

Introduction to Modern Li-thuanian. Puikus lietuvių kal-bos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodyniais. Tekstas ir paaš-kinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė iš-mokti. Parengė L. Dambrūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg, išleido lietuviai pranciškonai Brooklyn. 479 psl., kietais vir-seliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pra-debantiesiems mokytis lietuvių kalbą: Lithuanian Reader for Self-Instruction. Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N. Y. 11221

LB Woodhavo apylinkė pagamino ženklei klijuoti ant automobilio lango (de-cal):

auks spalvos rėmuose, baltas vytis raudoname fone. Dydis: 2 1/2 x 2 inč. Galima užsisakyti paštu prisiunčiant \$1.00 už ženklei — DARBININKO administracija, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y. 11221.

DEXTER PARK PHARMACY Wm. Anastasi, B.S. 77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street) Woodhaven, N.Y. 11421 WE DELIVER Michigan 2-4130

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJENOS

Vienuošas GL 5-7068
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6916
Kultūros židinyje 827-9865

New Yorke lietuvių tautos sukilimą prieš sov. okupantą 1941 paminės birželio 20. P. maldos 11 val. Maspetho lietuvių bažnyčioje. Akademine dalis 5 v. Sv. Tomo salėje. Bus dr. A. Damušio paskaita, dainuos jungtinis choras, šoks tautinių šokių grupė, bus paskaityta pritaikytos poezijos.

Balfas negali siųsti vartotų drabužių į Lietuvą ar Sibirą, nes Sovietų administracija neleidžia. Tačiau vartotus drabužius Balfas gali siųsti į Lenkiją Suvalkų krašto neturtin-giem lietuviams, ir jie labai jų prašo. Todėl Balfas centras vartotus, gerame stovyje drabužius kaip emė, taip tebeima. Tačiau Balfas negali iš auktojų drabužių surinkti, nes tas per brangiai atsieitų. Drabužius prašoma pristatyti į Balfos centrą, 105 Grand Street, Brooklyn, N. Y., iki 5 val. popiet. Balfos telefonas: EV 7-14 22.

Algis Butkus tarnauja Amerikos kariuomenėje ir dalyvauja Vietnamo operacijose. Už pasižymėjimą tarnyboje jis apdovanotas "Commendation" medaliu.

Kultūros židinio statybos fondo penktadienio popiečių komitetas nuosirdžiai dėkoja už prielankumą ir visokeriopą pagalbą rengiant Toronto "Birbynės" koncertą: pr. J. Bal-kūniui už veltui duotą salę šokiui, prof. J. Stukui, R. Keziui, Alg. Šimukoniui ir Darbininko redakcijai už koncerto garsinimą, Vyta. Kidolui ir Alg. Ignaičiui už šviesų ir garso tvarkymą, Alice's Florist už gėles, Litas kelionių biurai ir Marytei Šalinskienei už bilietų platinimą, šeimom, priglaudusioms bei globojusioms jaunuosius svečius, programos leidi-nyje sveikinimais parėmusiems, visiem, atsilankiusiems į Birby-nės koncertą, kuris Kultūros židinio statybos fondą padidi-no 1,600 dol.

Dail. V. K. Jonyno paroda Kultūros židinyje atidaroma šį šeštadienį, gegužės 22 d., 5 v. popiet. Kalbės dail. V. Viz-girda iš Bostono. Paroda tęsis visą savaitę. Uždaroma gegužės 31 vakarą. Sekmadienį, gegužės 23 d., 7 v.v. tame pačiame Kultūros židinyje pats dailininkas rodyš skaidres iš savo kūrybos. Jis yra sukūręs labai daug vitražų, dekoravęs visą eilę bažnyčių. Šių kūrinių nebuvo galima apžvalginėje pa-rodėje išstatyti, tai jie bus pa-rodyti ekrane.

DAIL. VYTAUTO K. JONYNO
40 metų kūrybinio darbo sukaktuvinė
PARODA1971 m.
gegužės 22-31 dienomisKULTŪROS ŽIDINYS
361 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N. Y.

PARODA LANKOMA — savaitės dienomis nuo 6 v. iki 9 v.v.; šeštadieniais nuo 1 v. iki 10 v.v. sekmadieniais ir gegužės 31 d. 1-9 v.v.
ATIDARYMAS — gegužės 22, šeštadienį 5 v. popiet.

Parodą rengia ir visus atsilankyti kviečia

New Yorko Skautams
Remti Komitetas

Pabaltijo Moterų Tarybos metinis rengimas įvyks gegužės 23, sekmadienį, Vengrų namuose, 213 East 82 St., tarp 3 ir 2 Ave. (Požeminiu traukiniu važiuoti Lexington linija iki 86 St. stoties). Pobūvio metu bus pagerbta lietuvių bičiulė dr. Marion Mill Preminger, generalinis Gabono konsulas. Muzikinę programą atliks pianistė Aldona Kepalaitė ir solistė Irena Stankūnaitė-Da Silva, akomponuos muz. Juozas Stankūnas. Vaisių šeiminkės yra LMF New Yorko klubas. Pradžią 4 v. v. popiet. Įėjimo auka — 3 dol., Visi lietuvių ir jų draugai maloniai kviečiami atsilankyti.

A. a. Antaninos Akunevičienės-Cirkelienės atminimą pagerbdami, vietoj gėlių, Kultūros židinio statybos fondui aukojko: Marytė Fiore 20 dol., T. ir M. Fiore 15 dol., Frank Taranto 10 dol., Algis Urbelis 15 dol., J. ir N. Fiore 10 dol. krikšto dukra 30 dol. Bendra auka 100 dol. A. Cirkelienė buvo ilgametė Kat. M. S-gos 29 kuopos, Gyvyjo Rožančiaus d. jos narė, Darbininko skaitytoja.

Lietuvių Diena, kasmet ren-giama Lietuvių Bendruomenės New Jersey apygardos, įvyks birželio 20 d. Lithuanian Liberty Park, 340 Mitchell Ave., Linden, N. J.

ELIZABETH, N.J.

V. Kudirkos lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimo iškilmės įvyks sekmadienį, gegužės 23 dieną, 3 val. Sv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos salėje, Ripley Place, Elizabeth.

Tėvų komitetas maloniai kviečia visus lietuvius, ypatin-gai mokyklinio amžiaus vaikus, atsilankyti.

Bus trumpa oficialioji dalis ir mokinių išpardoma meninė programa. Visi svečiai, dideli ir maži, bus pavaišinti mokinių tėvų ir tėvų komiteto paruoštais valgiais. Įėjimas aukojant.

Savo atsilankymu paremsite lietuviškos mokyklos darbą.

G.A.

DAIL. V. K. JONYNO PARODA

(atkelta iš 4 psl.)

su kūrybingumu. Jis sukūrė pilnus interjerus bent keliom lietuviškom bažnyčiom — Maspetho bažnyčiai, Kennebunk-porto pranciškonų vienuolyno koplyčiai, Sv. Kazimiero bažnyčiai Worcester, Mass., lietuvių koplyčiai Vatikane — Sv. Petro bazilikoje.

Šia prasme Jonynas yra panašus į renesanso laikų dailininką, kuris dirbo visa, ko iš jo reikalavo gyvenimas, —buvo ir dailininkas, ir architektas, ir ginklų meistras. Jonynas ginklų nedaro, bet jam nesvetima ir architektūros sritis.

Plačiame savo mene jis išlaikė savitą veidą. Tiek jo grafika, skulptūra, akvarelė turi tą patį jam charakteringą brąžą.

Ką matysime parodoje?

Šiai parodai Jonynas rengėsi labai atsidėjęs. Pirmą sutelkė ir suorganizavo kūrinius, juos apžėmė. Čia bus jo ankstybosios grafikos pavyzdžių, grafikos iš 1932 metų, toliau — žymiųjų knygų iliustracijos. Būdamas Vokietijoje, jis buvo pagarsėjęs pašto ženklais. Bus ir jie išstatyti.

Nuo seno jis dirbo akvarele. Šioje srityje bus darbai su 1939 datom. Tai Lietuvos vaizdai. Akvarelė labai pamėgo Amerikoje. Iš to laikotarpio bus visa eilė akvarelių.

Dar pridės ir litografijų, piešinių pieštukais, plunksna, aliejinės tapybos.

Nuo seno jis mėgsta anglim piešti portretus. Ir štai bus išstatyta visa eilė žymių žmonių portretų.

Bus labai daug skulptūros, kurią jis dabar tiesiog aistringai kuria. Skulptūra daugiausia atlieta iš aluminijaus.

Globos komitetas

Parodą globoja garbės komitetas, į kurį įeina: vysk. V. Brizys, dr. K. Valiūnas — Vli-ko pirmininkas, Tėv. J. Gailiūšis — pranciškonų provincijos, Vytautas Vcleris — LB-centro valdybos pirmininkas, Vincė Leskaitienė — LMKF pirmininkė, Tėv. L. Andriekus —Brooklyno vienuolyno viršininkas, A. Vakselis — N.Y.L.B. apygardos pirmininkas, P. Lapė — Dailininkų S-gos pirmi-ninkas.

Parodą rengia skautam rem-ti komitetas.

LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ SĄSKRYDIS NEW YKE

Gegužės 15, praeitą šešta-dienį, lietuviškų mokyklų gyvenime buvo tikrai didelis įvykis, kai suvažiojo beveik visos šio pakraščio lituanistinės mokyklos pasisvečiuoti Maironio mokykloje. Visi pasijuto didelės lietuviškos šeimos nariai, visi pajuto kad štai auga gražus lietuviškas atžalynas!

Prie mokyklos durų iš lau-ko buvo pakabinti plakatai su pasveikinimais. Svečiai ir namiečiai visi rinkosi 11 valandą. Čia valgykloje visiem buvo prikabinoti spalvoti lapeliai, iškirpti iš popieriaus, ant lapo buvo užrašyta —vardas pavardė. Taigi, kaip tikroje konferencijoje!

Poetas Kazys Bradūnas su žmona Kazyte iš Chicago buvo atvykęs į New Yorką, į L. Rašytojų draugijos premijos įteikimą, kuris buvo gegužės 15 International viešbutyje, Lietuvių Fondo konferencijos metu. Pirmadienį lankėsi pranciškonų vienuolynė ir išvyko pas savo seserį į Waterbury, iš ten keliaus pas brolių į Baltimore. Į Chicago grįžta sekmadienį, gegužės 23.

Liet. Katalikų Mokslo Akademijos New Yorko židinyje, kuriam pirmininkauja dr. Domas Jasaitis, gegužės 16 Kultūros židinio patalpose, Brooklyne, sušaukė susirinkimą, kuriame pristatė L.K.M. Akademijos narį, dr. inžinierių Antaną Skėrį, parašiusį ir senesni išleidusi mokslo veikalą "Lietuvos miškai ir jų ūkis". Autorius, taręs pirmininkui padėkos žodį, iškėlė jam savo autografu atžymėtą knygą ir ilgame pranešime nušvietė savo veikalo turinį. Padaręs bendrą įvadą apie miškus ir jų plotą įvairiuose kraštuose ir Lietuvoje, toliau kalbėjo apie medžių ir medynų dydį, miško ūkį, jo formas ir techniką, miško kirtimą, auginimą ir globą, medžio pramonę, jo naudojimą vidaus reikalmis ir eksportą. Iš pranešimo paaiskėjo, kad Lietuvos miškų plotas, jų medžių kokybė, miškininkų paruošimas, miškų kultūra ir ūkis, palyginus su kitais kraštais, stovėjo kuone pirmose vietose. Knygos pristatyme atsilankė būrelis autoriaus draugų. Po paskaitos ponis Skėrienė dalyvius pavaišino kavute ir pyragaičiais. L.K.M. Akademija pernai suruošusi poeto Milašaus minėjimą, atnešanti rudeni, spalio 17, ruošia viešą kunigo pranciškono, botaniko, liaudies gydytojo, rašytojo ir švento gyvenimo vienuolio Jurgio Ambrozijaus Pabrėžos, 200 m. gimimo sukaktį.

Liet. Fondo baliuje surinkta 7280 dol.

Tradicinis Lietuvių Fondo pavasario balius buvo gegužės 15 International viešbutyje prie Kennedy aerodromo. Žmonių dalyvavo apie 130.

Balius praėjo nuotaikingai ir įspūdingai. Šokių tarpuose buvo praversta meninė programa. Dainavo lyrinis sopranas Vanda Galbuogytė, akomponavo Algirdas Kačanauskas, modernių šokių šoko Kristina Zebrauskaitė. Gintautienė iš Chicago. Meninę programą pranešinėjo Regina Zymantaitė. Kalbėjo ir laimėjęs literatūros premiją Kazys Bradūnas. Jis ir savo eilių paskaitė.

Baliuje buvo padaryta tradicinė rinkliava. Viso surinkta 7280 dol. Šokiui grojo Joe Thomas orkestras. (Plačiau kitame Darbininko numeryje).

Emilijos Čekienės knygos pristatymas

ALT Sąjungos vienuoliktasis skyrius gegužės 16 Kolumbo vyčių salėje Woodhavene surengė gražų Emilijos Čekienės knygos "Kad ji būtų gyva" pristatymą.

Žmonių susirinko apie 120. Buvo net iš Philadelphiajos. Vadovavo pats skyriaus pirmininkas J. Sirusas. Garbės prezidiuman buvo pakviesta pati autorė, Lietuvos gen. konsulas, A. Simutis, Vliko pirm. dr. K. Valiūnas, ALT Sąjungos rytų apygardos pirm. V. Gruzdys, LB New Yorko apygardos pirmininkas A. Vakselis ir programos dalyviai: V. Jonuskaitė, S. Liaukutė ir P. Jurkus.

Apie pačią knygą kalbėjo rašytojas P. Jurkus, apžvelgė jos turinį, kaip ji parašyta, kaip ornamentuota. Ištraukus iš knygos skaitė Vincė Jonuskaitė ir Sniegutė Liaukutė. Visi prezidiumo nariai pasakė sveikinimo kalbas, pasidžiaugė gražiu žurnalistine Emilijos Čekienės darbu ir išleista knyga. Dail. J. Bagdonas paskaitė gautus sveikinimus. Įteikta gėlių. Galė už sveikinimus padėkojo pati autorė.

Toliau visi buvo pavaišinti kava ir pyragaičiais. Vis turėjo progos pasisvečiuoti, gauti autografus. Parduota 46 knygų.

Vakare dr. V. ir E. Čekų namuose buvo vaišės, kuriose dalyvavo apie 30 žmonių — artimųjų bei bičiulių.

Pradžioje buvo bendros pamos, kurias pravedė New Yorko mokytojai. Vyresniems skyriams buvo suorganizuotas pašnekesys apie lietuvišką liaudies meną. Čia buvo pakviestas P. Jurkus. Jis ir kalbėjo ir skaidres parodė.

Tuo pačiu metu tėvai ir mokytojai turėjo bendrą konferenciją mokyklos salėje. Paskaitą skaitė dr. V. Vygantas. Jis kalbėjo apie vaikų lietuvišką auklėjimą. Labai gyvomis diskusijom vadovavo dr. Elona Vaisnienė.

Konferenciją aplankė ir tos parapijos klebonas, pasveikino visus ir pasidžiaugė, kad jaunieji mokosi savo tėvų kalbos.

Buvo bendrį pietūs. Valgykla užė ir skardėjo kai valgė apie 250 vaikų. Paskui buvo žaidimai, pramogos, pasibūčiuliavimai.

Trečią valandą visi susirinko į salę, kuri buvo papuošta šventei. Čia ant scenos buvo sveikinimo šūkis, pati scena papuošta vytim, kitais mokyklai pritaikytais lietuviškais ženklais.

Čia praėjo dviejų valandų programa. Pradėjo šio sąskrydžio organizatorė Maironio mokyklos vedėja Elvyra Oslepėnė. Toliau vaikai ir vaidino ir šoko, grojo fleita, akordeonu, skaitė savo rašinius. Visi bend-

Po pietų pertos Fondas įteikė Lietuvių lojų Draugijos premiją poezijai Bradūnui. Įteikimo u kalbėjo Fondo pirm. dr. Ambrozaitis, Liet. Rašyt. Draugijos pirmininkas TeLeonardas Andriekus, O.F. bėdėl tarė ir pats K. BradūnToliau buvo diskusijos dėdo veiklos.

Priimtos ir racijos. Rezoliucijų formisudarė dr. V. Paprockas, Abalis ir J. Maurukas. (Plačiau nr.)

Bronės Blekiejoilso namai seneliams yrižiam Connecticut valstijos su valdžios leidimu. Iam seneliui vyrai, ne m. Oras geras, valgis lietus, savas pienas, nes laikdaug karvių, gera priežiūtuovė šeiminkė. Rašytis. B. Blekis, P. O. Box Terryville, Conn. 06786. Tel-5113. Galima skambinti kurioo laiku.

Elektrinės kt. rašomas mašinas, R. Zenith TV, kalkūl. ir savimo mašiną pigiausiai sąžiningai pirkite iš: J.L.draitis, N. Barry Dr., E. nport, N.Y. 11731. Tel. (516)0055.

BOSTONO
ŽINIOS

Maldos ir atgailos diena dėl susidėjusių aplinkybių bus šį sekmadienį, gegurės 23. Sv. Petro bažnyčioj 10 val. bus aukojamos mišios ir pakartojamas pasiaukojimas Švč. Jėzaus ir Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. Dalyvausime ir pasimelkime už savo tautą, artimuosius bei teisingą pasaulio taiką.

Kultūros Klubo susirinkimas bus gegužės 22 d. 7:30 v.v. Tarptautinio Instituto patalpose, 297 Commonwealth Ave., Bostone. Iš Rochesterio, N. Y., atvyksta rašytojas Jurgis Jan-kus. Jis skaitys savo kūrybos.

Gintaras, Montrealio jaunimo meno ansamblio, atvyksta į Bostoną ir gegužės 23, sekmadienį, 3 v. popiet koncertuoja Liet. Piliečių draugijos salėje. Ansamblio atliks lietuvių liaudies dainų, muzikos ir tautinių šokių pyne, groja lietuvių liaudies instrumentų orkestras. Po programos bus šokiai, grojant R. M. trio iš Worcesterio.

Balfos skyriaus susirinkimas buvo gegužės 6. Pirmininkavo A. Skudžinskas, sekretoriavė K. Simėnas. Per praeitus metus Balfui surinkta 4,376.06 dol. išleista 4,051.60 dol. Balfos centrui pasiūsta 3,600 dol. Į naują valdybą įrinkti: P. Mučinskas, A. Andriulionis, S. Rackevičius, B. Utenis, J. Valiukonis, O. Ulevičienė ir K. Simėnas.

Jadvyga Tumavičienė, uoli lietuvių patriotė ir visuomenininkė, paguldė Rober Breck Brigham ligoninėj, 125 Parker Hill Avenue, Roxbury, Mass.

VASAROTOJŲ DĖMESIUI

Garsaus Cape Cod kurorto lietuviškos vasarvietės vilos AUDRONĖ savininkai dr. Ed. ir Marija Jansonai praneša, kad vila Audronė šiemet atidaroma vasarajimui nuo birželio 26 iki rugsėjo 18. Jau dabar priimami užsakymai. Kreiptis: Dr. Ed. Jansonas, 15 Rosedale St. Dorchester, Mass. 02124. Tel. 288-5999. Visi maloniai prašomi atsilankyti ir praleisti savo atostogas.

Išnuomoju Centerville, Cape Cod, vasarnami nuo liepos 24. Dėl informacijų rašyti: Mrs. E. Kuncaitis, 43 Bushnell St., Dorchester, Mass. 02122. Vakaraš skambinti telef. (617) 436-22 19.

Lietuviškai vasarvieteį Cape Cod ieškoma vasaros sezonui šeiminkė — virėja ir dvi mergaitės tvarkyt kambarius ir padavinėti į stalus. Kreiptis: Marija Jansonas, 15 Rosedale St. Dorchester, Mass. 02124. Tel. 288-5999.

Visi kviečiami į

Lietuvišką dainos, muzikos ir šokių

CONCERTA

Ildo Jaunimo Ansamblio
GINTARAS
iš Kanados

Hartford, Conn. LIETUVIŲ KLUBE, 227 Lawrence St.

eiks turtingas bufetas

Sokiama R & M Trio iš Worcester, Mass.

šešdienį, gegužės 22 d.

7 v.v.

Įėjinka \$4.00 • Moksleiviams \$2.00

Rengia —
HARTFORDO LIETUVIŲ
AIKOS PILIEČIŲ KLUBAS